لوړ خيالونه او

ژور فکرونه

انتخاب، ترجمه، تأليف

د

Ketabton.com

ارواښاد استاد ګل پاچا «الفت»

www.ulfat.de

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

سرلیک ... مخ

مقدمه 5
آزادي 1
اجتماعي عيبونه 2
ګل وېل 2
شپږ زره کاله پخوا 2
حضرت محمد (ص) 3
خيال او اميد 5
له مرګه نه ويرېږم 5
د غم خوښي 5
دژوند لوبه 6
پوهه 6
هرچا وځوررولم 6
زما تراني 7
د هوسونومرګ 7
شاعرته 8
ادب او محبت 8
دحقيقت اظهار 8
پيغمبر 9
د نيکانو ارمان 9
قبراوګل 9
افتخار 10
څه غواړم؟ 10
دبېاى فقر 11
هيرول 12
له هرچانه لرې 12
د شاعر خوشبختي 12
تسلي 13
هابيل اوقابيل 13
سخاوت 14
بې اسرې 14
خلك اوشاعر 14
انسان 14
په انګلستان کې 15

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوبې 15
دټاګور نغمې 16
شاعر او پرښته 17
غم اوخوشحالي 18
پارلمان 19
ژوند 19
قوت اوجرئت 19
تاريخ 19
لوړه پايه 19
بدبختي 20
عقل 20
ترقي او تکامل 20
دژوند ضروري شرط 20
علم او اخلاق 21
فکراو احساسات 21
تمسخراو ترحم 22
دخلکو انتظار 22
خطرناک 22
د ژوندانه مخ اوخټ 23
ليونتوب اوحماقت 23
په ځان باور 23
تعصب 23
ځان وپيژنه 24
شخصيت 24
بقاء 24
کب 24
هغه چې دنياته رانغله 25
څنګه به يو؟ 25
ستاسو فکر 25
که طبابت ترقي وکړي 26
څه غواړئ؟ 26
پوه اوناپوه 26
ليونی 27
مرګ 27
روح 27
افلاطون 27

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمورپوهه 28
بدي خبري 28
انساني سلوك........ 28
انساني كمال........ 28
د فكر روزنه 29
ښكليتوب 29
ښايست 29
سياست مدار 29
غولول 29
فكرپه شعر كښې 29
بدبختي اوشعر........ 30
عشق او سعادت........ 30
پوهه او عشق........ 30
ښوونځي 30
دفكر پانګه 30
معرفت 30
علم او علما........ 31
ځان ښودل 31
دښه كار علت 31
تاج اوقلم........ 31
مطبوعات او تاريخ 31
حكومت او روزنامه 31
دځان سعادت........ 32
ځان مسعود ګڼل 32
اجبار او اختيار 32
عقل اوزړه 32
كينه او مينه 32
احتمالي مصيبت........ 32
لياقت درل........ 33
شهامت 33
لوى خلك 33
اجتماع........ 33
د جنګ اساس........ 33
نجيبه غريزه 33
شهرت اوشرافت 34
هديه قبلول........ 34

(c) ketabton.com: The Digital Library

هيرول 34
ځان غوښتنه.. 34
مكررات.. 34
نيكي 35
دطبيعت قوانين 35
انساني تكليف 36
ژوند 36
هيرول 37
حكمت اوسعادت 37
انشا.. 38
مطالعه اوتفكر.. 38
خوى او خصلت.. 39
دوستانه مناسبت 39
بدي اوضرر.. 39
لويه اشتباه... 39
افتخار.. 40
غضب او شهوت.. 40
دوستي 40
ښكلا... 41
وحشي اومدني انسان... 42

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

وربځې پورته په هوا کښې دي، څاڅکانې ښکته په زمکه کښې.
هغه څه چه په هسکو وریځو کښې شته په ژورو څاڅکانو کښې هم شته.په دغو اوبو باندې
هم هماغه تنده ماتیږي.
د لوړ خیال او د ژور فکر نتیجه یوه ده.
ته! یا خپل نظر ډېر لوړ کړه یا پخپل ګرېوان کښې ډېر سر ښکته کړه!
د شاعر او فیلسوف فرق همدغه دی.
زه شعر او فلسفه همدغه شان ګڼم.

«الفت»

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

آزادي

په کوم حق دهوا آزاد مرغان په پنجروکښې اچوئ؟

څه حق لرئ چې دغه آسماني نغمه وا ل له ګوښه ځايونو، له چينو اولښتيو، دسپيدو له رڼا او د ونو له څانګو څخه بيلوئ او د ژوند پانګه ترېنه اخلئ.

انسانه ! ته په رښتيا دا ګومان لرې چې لوی خدای دغه ښايسته مخلوق ته دا وزرونه او ښکې ددې لپاره ورکړي دي چې ته يې وشکوې؟

آيا بې له دغه ظلم او ستمه ته ښه ژوند نشې کولی؟

آخر دغو بيګناهو څه کړي دي چې ټول عمربه ستاپه زندان کښې تېروي.

دا څه معلومه ده چې د دغو بېګناه بنديانو سرنوشت زموږله سرنوشت سره نه دی ترلی.

دا چا ته معلومه ده چې ددغو مرغيو آه به دظالمانو حاکمانو په څېر په موږ را ونه ګرځي اوموږ به ونه ځوروي.

آه - هېڅوک نه پوهېږي چې په دغه جهان کښې زموږ له کړو نه څه نتيجه ولاړېږي؟

زموږ له هغو جنايتونو چې په خندا او خوشحالۍ انجام مومي د اسرارو په چارراهۍ کښې څه پيداکېږي.

کله چې دشنه اسمان سپک وزره مرغا ن چې ددې لوېې فضا الوتلو ته پيدا دي په پنجروکښې اېساورئ، هغه وخت چې دآسمان دنيلي درياب ښايسته لامبوزن د خپل ظلم په زندان کښې اچوئ دافکرنه کوئ چې يوه ورځ به ددوی په وينو لړلي نوکان له قفسونو څخه راووزي اوتاسوته به درورسېږي.

ايا تاسو دا فکرنه کوئ چې هر چېرته چې يو بندي دظلم اوستم له لاسه فرياد کوي خدای ورته په رحم او مهربانۍ ګوري؟

دخدای لپاره د شنو فصلونو اوکښتو نوکونجي دغو بنديانو ته وسپارئ.

بلبلان ازاد کړئ مرغۍ خوشې کړئ.

دغه ښکلې پنجرې چې دزينت لپاره ستاسو په کورنو کښې ځړېږي په ډېر دقت وګورئ.

دجهان هغه تله چې تاسې يې نه وينئ دوه پلې لري.

همدغه دقفس نري او زري مزي دي چې دزندانو او جيلو نو تور اهنين سيخونه ترېنه جوړېږي.

د اسمانونو، د چمنونو، دسيندونو بې ازاره لارويو ته زيان مه رسوئ او ازادۍ ته يې په احترام وګورئ.

ددغو بېوزلو اوبې ګناهو ازادي مه اېساروئ چې د تقدير اوسرنو شت قاضي او حاکم ستاسو ازادي سلب نه کړی.

هغه چې د ظالمانو له ظلمه فرياد کوي پخپله هم ظلم اوتېری کوي.

انسانه! ته په رښتيا ازادي غواړې او ازدي دې خوښه ده؟

که دغسې وي نو بيا ولې دغه بندي اود خپل ظلم پټه خوله شاهد پخپل کورکښې ساتې.

ظالمه! ولې فرياد کوې چې په ماباندې ظلم او تېری کوي.

لږ څه خودغه بېوزلی بندي وګوره چې سيوری يې په تاباندې پرېوتی دی.

دغه قفس ته خو لږ غوندې ځيرشه چې ستاپه کورکښې ځوړند دی او ته نه پوهېږې چې ددې پنجرې دسيخونو ترشا چې اوس په کښې يو بې ګناه مرغه نغمه سرايي کوي ديوه زندان اساس اوبنياد اېښودل کېږي.

((هوګو))

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجتماعي عيبونه

هغه څوك چې له ټولو اجتماعي عيبونو يعنې له خو دپرستۍ، تعصب، خطاكارۍ او دروغو نه خلاص وي له اجتماع سره به دومره مخالف وي چې بې له انزوا نه به هېڅكله ژوند و نه كړى شي.

(ګوستا ولوبون)

ګل وېل

ګل بوراته ويل:

زه او ته تقدير يوله بله بېل كړي يو، زه دلته پاته كېږم مګر ته هرې خواته الوزې او هرلورته تلی شې، سره له دې مااوتا يوپه بل پورې زړه تړلی او له خلكونه لرې خوا په خوا ژوند كوو.

زه او ته دومره يوبل ته ورته يو چې كله كله دواړو ته ګل وېل كېږي افسوس دی چې ته له نسيم سره پرواز كوې او زه په زمكه كښې زنداني يم.

ماڅومره ارزو لرله چې له تاسره والوزم اوستاپه مخكې خپله خوشبويي خبره كړم.

مګرته دومره لرې ځې چې زه درسره ملګرتيا نشم كولی.

ته هميشه په ګلونو كښې پرواز كوې زه يوازې د خپل سيورى نندارہ كوم چې د لمرله ګرزېدو سره زما شاو خا ګرځي.

ته ځې اوبيا راځې بيابېرته ځې اود بل ځاى قصد كوې مګر ماوينې چې هرسحر پخپل ځاى ټينګ ولاړيم او اوښكې تويوم.

بوراګله! ددې لپاره چې زما اوستا يارانه ټينګه پاته شي ياته ماغوندې خپلې نبلې په زمكه كښې خښې كړه ياماته بڼې او وزرونه راكړه چې تاغوندې والوزم او له تا سره پروازو كړم؟

(هوګو)

شپږ زره كاله پخوا

شپږ زره كاله كېږي چې سړي دسړو په وژله لګيا دي.

.....آسمان هركله د زنبق د ګلونو او دښايسته مرغيو د ځالو په صورت خپل استازي رااستوي چې دوى دصلح اومحبت خواته راوبولي مګر دغه دمينې پيغامونه د خلقو له زړونو څخه دليو نتوب اثرنه وړي.

له ډېره وخته دځمكې د خلكو زوروره مينه له وژلو او وينو تويولو سره پيداشويده.

ډېره موده كېږي چې دملتونو خوړه او جذابه موسيقي دجنګ او جګړې ساز او سرود دى.

ډېر وخت دى چې افتخار د ويرو ونكې خپسكې بڼه پيداكړيده چې په ديو هيكله ارابه په لاره تېرېږي او ښځې، نران، لوى، واړه له پښو لاندى چيتوي.

اوس زموږ سعادت اونيكبختي له ډېرې مشكل پسندۍ نه كار اخلي اوهغه وخت بې وچولي غوړيدلى وى چې خلك ووايي ((ځوځانونه وژنو)) اوس بايد دسعادت ګټلو لپاره د جنګ نغاره وډ نګېږي.

هر چېرته د پولادو برق په ځليدو دى، په هر ځاى كښې دبلو لمبو لوګي اولوخړې پورته كېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه خلک چې ډلې ډلې د خلکو د وژلو لپاره د جنګ میدان ته روان دي د خپلو تورو شپو دروښولو لپاره د توپونو د خولو لمبو ته ضرورت لري.

داټول کارونه یوازې دقومونو دمشرانو د جاه طلبۍ لپاره دي.

هغوی لاپه مور باندې خاورې نه وي اړولې چې زموږ په قبرنو باندې ددوستۍ معاهدې کوی.

څناوراو مرغان لاد جنګ په میدان کښې زموږ په وینو او هډوکوپسې ګرځې اودغه اقایان پو له بله سلامونه او احترامونه مبادله کوي.

زموږ په ننۍ دنیاکښې هېڅ ملت نه غواړي چې یو بل ملت خپل ګاونډ ووینې.

هغه کسان چې ددوی د حکومت دوام زموږ د حماقت نتیجه ده هره ورځ د قهر اوکینې احساس زموږ په روح کښې تقویه کوي او هغه اور ته لمن وهي چې دوی پخپله بل کړی دی....

ښایي چې له یوه سیوری لاندې ارام کښیناستل دیوې چینې خوړې او به څښل، له یوې ګټې او ګوري ونې لاندې له خپلو رؤیاسره مشغولا خوند او لذت ولري مګر دنن ورځې انسان له دې ټولو خوندو نه زیات خوند د خپلو وروڼو په وژله کښې مومي.

هغه وخت چې سپیدی چوي او د رڼا پیغام جهان ته راوړی، هغه وخت چې دسحر مرغه نغمه سرایي کوي دغه ځګېږه مار انسان دوژلو او وینو تویولو په فکر کښې وي.او له کینې نه کاراخلي.

(هوګو)

حضرت محمد (ص)

هغه (ص) پوهیده چې دعمر وروستۍ سلګۍ ده او د ژوند رڼا لکه د مازېګر زېړی لمر درنګ ساعت له سترګو پنا کېږي.

دی به تل په فکر کښې ډوب و او په هېڅا به یې پره نه اچوله.

چې په لاره به روان ؤ، له هرچا خوا سلامونه پرې وېل کېده، ده به هم هر چاته په مهربانۍ ځواب وایه.

په ړیره کښې یې شل ویښتان سپین نه لیدل کیده او زهېر تیاپې ورځ په ورځ زیاتېده.

کله به چې اوښانو اوبه څښلې دی به ورته ودریده او هغه ورځې به یې په زړه ګرځېدې چې ده به دخپل تره او ښان څرول.

هروخت به د خدای په درګاه کښې په زار او نیاز مشغول و.

خوراک یې ببخې لږ و او ډېر ځله به یې په نس پورې تیږې ترلې.

پخپل لاس به یې خپلې میږې لوشلې، چې جامې به یې وشلیدې په زمکه به کښیناست او خپل کالي به یې پخپله ګنډل.

د ځوانۍ قوت یې نه وپاته، ډېرو روژو دده بدن کمزوری کړی و. په ډېرو او ږدو ورځوکښې به یې درمضان ټولې روژې نیولې. د درې شپینو کالو و چې ناخاپه تبه پرې راغله.

هغه قرآن چې د خدای له لورې پرې ناز ل شوی و، ټو ل یې ولوست. داسلام بیرغ یې سعید ته په لاس کې ورکړ او هغه ته یې وویل:

دازما دژوند وروستۍ ورځ ده ته په دې پوه شه چې یې له یوه خدایه بل خدای نشته، ته د هغه په لاره کښې جهاد وکړه.

دی ډېر آرام معلومیده مګر نظرېې د هغه لوړ پرواز عقاب غوندې و چې د لورې فضا په ترکولو مجبور شوی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه ورځ هم د ی د هر وخت په شا ن دلمانځه لپاره مسجد ته راغی اوپه حضرت علي پې تکيه کړې وه، مومنان او مسلمانان ورپسې راروا ن وو او په مخکې پې مقدس بيرغ رپيده.
چې مسجد ته ورسيده رنګ پې الوتی و او خلکوته پې وويل:
ای خلکو! که چېرې دپاک خدای (ج) اراده نه وای مابه له يو ړانده اوناپوه نه څه فرق نه درلود.
چا ورته وويل د خدای(ج) رسوله! هر چا چې ستا بلنه د حق په لوري واوريدله ستا په خبرو پې باور راغی او په ايمان مشرف شو. کله چې ته دنيا ته راغلې نو په آسمان کې نوی ستوری ښکاره شو او د کسری د طاق درې برجونه و نړېدل.
مګر هغه (ص) خپلو خبرو ته دوام ورکړ او و پې ويل: اوس زما وروستی ساعت رارسيدلی دی او د آسمان پرښتې زما په باب کې مجلس لري.
غوږکېږدئ او واورئ! که ما ستاسو کوم يوه ته کله کومه بده خبره کړې وي هغه دې پاڅېږي او پخوا له دېنه چې زه له جهانه لاړ شم ما ته دی ېېرته راوګرځوي او هماغه څه دې را ته و وايي.
که مې څوك وهلی وي و مې دې وهي که مې له چانه څه اخستي وي رانه دې واخلي، په دغه وخت کې پې هغه لرګی حاضرينو ته وړاندې کړ چې د ده په لاس کې و، هلته يوه بوډۍ ناسته وه او وړی پې وريشلې هغې چيغه کړه چې ای د خدای رسوله خدای دې له تا سره ملګری وي.
ده (ص) بيا و ويل: ای خلکو! په خدای ايمان لرئ او د هغه حضور ته په تعظيم سرونه ټېټوئ، د ميلمنو پالنه کوئ پرهېز ګار اوسئ او عدالت وچلوئ.
دغه وخت لږ غونډې غلی او په فکر کښې شو بيا پې ورو ورو ګامونه واخستل او و پې ويل: ژوندو خلکو! زه بيا تاسو ټولو ته وايم چې زما د تللو وخت دی ژر کوئ پخوا تر دې چې زه د اجل پياله نوش کړم زما ګناه چې ما کړې وي را په ياد کړئ او هر بد مې چې ستاسو له هر يوه سره کړې وي، له ما نه انتقام واخلئ.
خلك له ده نه غلي او نيولي په څنګ تېرېدل، ده د ابوالفدا[٤] له څاه نه اوبه را وغوښتلې او مخ و لاس پې و مينځل، يوه سرې ترېنه درې درهمه وغوښتل ده سمدلاسه ورکړه او وېې ويل: ((د حساب فيصله دلته ښه ده نه په قبر کښې)) خلکو په ډېره مينه په هغسې نظر لکه چې کوتره پې لري دغه د جلال او عظمت خاوند ته کتل چې ډېره موده د دوئ د داډ او اميد مرکز ؤ.
دی (ص) خپل کور ته ننووت ډېر خلك د کاله نه د باندې پاتې شوه او ټول شپه پې په ويښه تيره کړه سحر چې سپيدې و چاودې ده و ويل: ابوبکره! زه نور د پاڅيدلو توان نه لرم پاڅيږه ما ته قرآن ولوله په دغه وخت کې د ده کور بي بي عايشه(رض) د ده تر شا ولاړه وه.
دی د آيتونو په اوريدلو مشغول ؤ چې حضرت ابوبکر (رض) لوستل، کله به پې په ورو ورو شروع شوی آيت تمام کړ، په دغه وخت کې نورو ټولو ژړل او چا خپله ژړا نشوه ټينګولی.
نژدې ماښام ؤ چې عزرائيل (ع) د کاله په دروازه کښې ښکاره شو او د ننوتلو اجازه پې وغوښتله.
د خدای (ج) استازي و ويل: پرېږدئ چې د ننه راشي، په دغه وخت کښې هر چا د ده په سترګو کښې د ده د ولادت د ورځې غونډې يو عجيب ځليدونکی برق ليده.
عزرائيل (ع) ده ته وويل: د خدای (ج) رسوله ته خدای (ج) خپل حضور ته بللی پې.
ده و ويل: زه د حق دعوت ته لبيك وايم له دغه وينا سره دی ورېږدېده او د يوه آرام نفس په وتلو د ده شونډې ېېرته پاته شوې او حق ته پې ځان وسپاره.

((هو ګو))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیال او امید

د آسمان په لوښو کښې کومه یوه ډېره ښه ده؟ زه هر څوك خپلې عقیدې ته پرېږدم او پخپله د آسمان هغې لور ته په زړه کې ډېر ځای ورکوم چې تل په پرواز کښې ده او خیا ل ورته وایي.... دې ښکې جنۍ ډېر ښه هوسونه پخپل پلو کښې راټول کړیدي.

آسمان خپلې دغې هوسناکې او نیاز مینې لور ته اجازه ورکړیده چې هر څه یې زړه غواړي هغه له ځان سره واخلي.

دې ښایسته او ګلالۍ جنۍ کله د ګلو تاج په سر باندې ایښی د سوسن امسا په لاس د ګلو او سنبلو په چمن کښې ګرځي بوراګانو ته د الوتلو لوری او لودن ښیي.

لکه د شاتو مچۍ له ګلونو سره خوله په خوله شي او په شیره یې ځان مړوي.

یو وخت له خورو ورو څڼو سره خپله سپینه بڼه زوروړې سیلۍ ته سپاري او په دغه حین کښې د سحر د سپیدو سپینه جامه یا د تورې شپې تور کالي اغوندي او هره ګړی د خلکو په نظر کښې بیله جلوه لري.

د لوی خدای دغه ښیګڼه باید هېڅکله هیره نکړو چې مور یې د دغې وفا دارې جاودانې پېغلې په ملګرتیا بر خوردار کړو.

زموږ سرنوشت یې دد ې له سرنوشت سره په یوه ملکوتي پیوند کلک وتاړه چې په غم او ښادۍ کښې راسره وي.

په دغه ښکلی بخشش باید ډېر خوشحاله اوسو او دا ښایسته حوره ډېره وستایو.

د زړه په کورکښې دکور د میرمنې ځای باید دېته پرېږدو او ډېر پام وکړو چې هغه بد ګذرانه او بدخو یه خوابښې یعنې عقل ددې ښکلې نازنینې ناوې زړه ازار نکړي.

او ه یوازې همدغه جنۍ په ما باندې نه ده ګرانه دد ې له خورسره هم زه ډېره تینګه علاقه لرم.

خوربې له دېنه لږ څه لویه او جدي شانته ده چې ((امید)) ورته وایي.

څومره به ښه وي چې دغه مهربانه ملګرې چې له ډېرې مودې زما د سعادت پانګه ده ترهغه وخته راسره وي چې زما دژوند ډیوه مړه شي او ژوند خاتمه ومومي.

(ګوته)

له مرګه نه ویریږم

له مرګه نه ویریږم، که څوک راته ووایي چې نن شپه مرې زه به ووایم چې د خدای رضا مې قبوله ده، مګر خدای دې نه کا چې څوک راته و وایي دیوه تن ژوند ستا له لاسه تریخ دی.

((کانت))

د غم خوښي

زما دا خبره یې له پوهانو بل چاته مه کوئ ځکه چې ناپو هان یې له ملنډو په نور څه نه پوهیږي زه غواړم هغه څوک وستایم چې ځانته اور لټوي اولکه پتنګ سره اورته ځان غورځوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعشق په شپوکښې چې دژوند نیا لګې کر ل کېږي او د حیات ډیوه لاس په لاس ګرځي دسپینې سپوږمۍ په لیدلو ستاپه روح کښې یو مرموز هیجان پیداکېږی، ته بیا خپل ځان دتورتم په زندان کښې بندې نه وینې ځکه چې هر ه ګړۍ دیوه مقام ارزو درسره وي.
ته بیا داوږدې لارې او دګران سفرله غمه خلاصېږي او خپله اروا په بیره د نور اوصفا چینې ته استوې چې دشوق په لمبه لکه پتنګ ځان ستي کړي.
ترڅو چې په دغه نکته پوه نشې «مړشه چې ژوندی شې» په دغه تورتم او تیاره جهان کښې به لکه نوم ورکی میلمه اوسېږي

(ګوته)

دژوند لوبه

څه موده ما او تا یوله بله زړونه تړلي وو، اوپه غم اوښادۍ کښې ملګري وو.
په وارو وارو مو دښځې او مېړه لوبه شروع کړه بې له دې نه چې خبره جګړو او دعووته ووزي.
ډېرځله مو یو له بل سره وخندل، ددوو مینو غونډې مو یو د بل په مخ دمینې لاسونه راښکل، شو خې مووکړه، یوله بله مو خوله واخستله او خوله مو ورکړه.
په اخرکښې مو د ورو په شان په څنګلونو او کښتونوکښې د الاداد اوپټپټانې لوبه شروع کړه او یوله بله داسې پټ شوو چې تراوسه مو سره نه دي موندلي.

(هاینه)

پوهه

دپو هې قوت ته وزرونه مه پیداکوئ، بلکه څه سرپ ورپورې وتړئ.

(بیکن)

هرچا وځورولم

ځینو پخپل عشق و ځورولم، ځینو په کینه زما زړه ازار کړ.
چا د عشق په زهرو زما ډوډۍ ولړله.
چا زما د شرابو په پیاله کښې دکینې زهر توی کړه.
مګرله هرچانه هغه چا ډېروځورولم چې نه یې راسره کینه پیداشوه او نه مینه.

(هاینه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما ترانې

زما ترانې ټولې په ز هرو لړ لې دي.
ولې به نه وي لړلي آيا تا زما دزندګۍ په جام کښې زهر توی نه کړه؟
زما ترانې ټولې په ز هرو لړې دي، ولې به نه وي لړلي ايا زه پخپل زړه کښې په زر هاو ماران نه لرم؟
آيا له دغو ټولو مارانو نه علاوه ته زما په زړه کښې ځای نه لرې ای زما دلداره!

(هاينه)

د هوسونو مرګ

زما هوسونه مړه شو مګر زه لا ژوند ی يم.
ما خپل زړه له خوړو او خوندورو رؤياؤ څخه وشکاوه او مړنشوم.
اوس ما ته بې له رنځ تېرولو او غم خوړلونه نور څه نه دي پاته.
زماغلی اوچوپ زړه د همیشه لپاره دامیدو له تودوالي محروم دی
زما د سرنوشت طوفانونو زما دژوند تر اوتازه ګل مړاوی کړ اوس زه يوازې له نا اميدۍ او افسر ده ګۍ سره مخامخ يم او د نجات وروستۍ ګړی ته ګورم.
زه هغه و چه پاڼه يم چې منی اوخزان بې ليدلی مګر دا لا په لغړ نباخ پاتې ده اود ساړه ژمي بادونه يې رېږدوي.
(پوشکين)

د شاعر حال

ترڅو چې د هنر رب النوع تازه طعمه ونه غواړي شاعرغلی او ارام دی.
دی هم د نورو غوندې په خوړو او بو پسې هڅه کوي او د وګړو په شان په ډېرو وړوکارونو باندې بوخت وي.
د ده اسماني سريدنه غلې وي او هېڅ غږ ترېنه نه خېژي.
زړه بې له غم اورنځه فارغ وي او د ژوند له مبتذلو خوښيوسره يې تعلق وي.
لنډه داچې د جهان بې هنره خلکو غوندې عادي ژوند لري.
کله چې نا څا په د هنر رب النوع د شاعر په زړه کښې څه واچوی روح يې لکه ګربته چې له درانه خوبه پا څېږي رېږدي او له دغه احمقانه وخت تېرولو څخه خوابدی کېږی.
د جهان له عادي شور او غوغا څخه تښتي او خپل سر د خلکو نا څېزه بوتانو ته نه ټېټوي، بلکه په ډېر وقار او ټېنګار له دغه عالمه کناره کېږي د ډکو سيندونو په موجونو او د ځنګلوپه شاعرانه زمزمو پسې روانېږي

"
پوشکين"

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعرته

شاعره! د خلکو په ستاینه مه غولېږه! ځکه چې دمدح او تحسین نغاره ژرغلي کېږي.
داحمقانو او بېشعوره خلکو خندا او وینا ته غوږ مهږده!
تل غلی جدي او ټینګ اوسه!
ته پادشاه یې باید د شاهانو غوندې په انزواکې ژوند وکړې.
ته خپله لاره مه پرېږده او هغه ځای ته ولاړشه چې ستا ازاد طبیعت یې درښیي.
ته د خپلو هغو اندېښنو او خیالاتو محصول چې په تا باندې ډېرقدر لري خلکو ته وړیا ورکړه او پخپله دغه بخشش له چانه څه مه غواړه!
اجر او مزدوري مه غواړه ځکه چې ستا مکافات یې له تانه بل څوک تا ته نشي درکولی.
ته پخپله د خپل ځان قاضي یې ځکه چې هېڅوک ستا په باب کښې تا غوندې سختګېرنه دی.
ای مشکل پسند هنر منده! آیاته پخپل کارپخپله خوښ یې؟ ایا ستازړه خوشحاله دی؟ که دغسې وي نو بیا څه پروا ده که خلک له تاسره دښمني وکړي او تاته بدووایي.
پرېږده چې احمقان د هغه معبد په غولي کښې لاړې توکړي چې په محراب کښې یې ستا د نبوغ اور لمبې کوي. پرېږده چې دوی د خپلې بې عقلۍ په وجه ستا د ځلاند مشعل پایې ولړزوي.
(پوشکین)

ادب او محبت

پام یې نه و، ددې په ځای چې په ډېر ادب راته تاسو ووایي په ډېره مینه یې راته وویل:
((ته)). په دغه وخت کښې د خوشحالۍ او خوشبختۍ خیا ل زما مضطرب ا وپریشانه روح ونمانځه او عاشقانه مچې یې ترې واخستله.
زه او س د هغې په مخکې ولاړیم او یوه شیبه ترېنه سترګې نشم اړولی.
په خوله وایم ای ښکلې پېغلې (تاسو) څومره په ادب یاست مګرپه زړه کښې وایم: ته پرما باندې څومره ګرانه یې.
" پوشکین"

دحقیقت اظهار

که زه د حقیقت په اظهار کښې زیان ووینم پرو انشته خو چې حقیقت زما د چوپوالی په وجه زیان ونهویني.
" مترلینګ"

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغمبر

دمعنى تنده او تلوسه راسره وه.
په چوپه اوغلى بیدیا کښې لالهانده ګرځېدم.
هغه پرښته چې شپږ وزرونه لري له پاسه راکوزه شوه او خپلې ګوتې یې چې له خوب اوخیاله سپکې وې زماسترګوته رانزدې کړې.
ما د وار خطا ګربتې غوندې خپلې سترګې پرانیستې.
د هغې لاس زما دغوږونو له څنګه تېرشو زماپه غوږونو کښې ناڅاپه یو مرموز اواز پیداشو.
همدغه وخت ما داسمان د زړه د تپیدو اواز واوریده.
د دریاب له موجونولاندې مې د بحري حیواناتو ټک راټک ولیده.
دکورو په بوټوکښې مې د تاک څانګې اوپانې لیدې چې وده کوي او لوېږي.
پرښته زما شونډوته رانزدې شوه زما هغه ژبه یې رانه پریکړه چې کاربې نیش وهل و.
بیابې پخپلو لاسونو چې په وینولړلی وو یوه بله ژبه زما په خوله کښې کښېښوده.
زما په ځیګر یې تېره توره ومنډله زما رپیدونکی زړه یې راو ایست.
او د اور سوځو ونکې لمبه یې زما په سینه کښې ننویستله.
زه دیوه مړي په شان غلی او بې حرکته دبیابان په شګوکښې پرېوتم. دغه وخت مې ناڅاپه خدایي غږ ترغوږه شو چې ماته یې ویل:پا څېږهِ ! سترګې وغوږو ه، د خدای فرمان ته غوږ ونیسه او د اجرا لپاره یې سمدلاسه روان شه له بیابانو نو او دریابونو نه تېرشه پخپلو اورپښتو خبرو د ایمان اور د خلکو په زړوکښې بل کړه!

" پوشکین"

د نیکانو ارمان

د نیکانو لوی ارمان دادی چې دسړو جوړولو په کار کښې برخه ولري که څه هم ددوی کارېټ پاته شي او څوک پرې پوه نشي.

" پوشکین"

قبر او ګل

قبرسره ګل ته ویل:
ای د عا شقانو ګله! هغه د اوښکو څاڅکي چې هره شپه د چرګبر او سحرله سترګوستا په ښکلې بڼه راتوئېږي ته پرې څه کوې؟
ګل وویل:
او ل راته ووایه ! هغه چې ته یې هروخت خپلې ګیډې ته ننباسې څه ورسره کوې؟
قبروویل:ګله ! زه له هرې اروا نه چې ماته یې سپاري پرښته جوړوم او اسمان ته یې لېږم.
ګل وویل: قبره! زه دغه اوښکې ورو ورو د عطرو اوعسلو په صورت تبدیلوم او خلکو ته یې ورکوم!

" هوګو"

(c) ketabton.com: The Digital Library

افتخار

دا طلايي سکه چې د دنيا په بازار کښي د افتخار په نامه چلند لري هېڅ ګڼمه.
هو! زه ورته په کرکه ګورم او له پښو لاندې يې کوم.
هغه چې د خپل هنر مزدوري غواړي دټيټ فطر ت خاوند دی.
هغه چې ددغه بازار په سرو او سپينو پسې ليوا ل دی پرېږدئ چې دې بې ارزښه سکې ته لاس وغځوي.
داسکه هغه څوک اخلي چې ځان خرڅوي.
که ته غواړې چې دغه خلق وپېږې نوراشه دوی ټو ل ځانونه خرڅوي.
ته بايد دوئ ته يو مناسب قيمت وټاکې او خپله اماني‌ وشرنګوې.
که داسې ونه کړې نو د دوئ په تقوی اعتراف کوې.
اياته نه پوهېږې چې دوئ ټول دتقوی خاوندان دي.
افتخار او تقوی تل اوره په اوره وړاندې ځي.
ترڅو چې دنيا شته خلق د تقوی بهاپه افتخار تا ديه کوي.
دافتخار دسکې اواز دی چې دنيا يې په پښو درولې ده.
ماپرېږدئ چې د جهان دپرهېز ګارانو په مقابل کښي بدمعامله او سم.
پرېږدئ چې زه دافتخار خاوندانو ته هېڅ ښکاره شم.
زه چې ځان د دغسې خلکو په مخکې وينم زړه مې له اندازې نه زيات دحقارت تمنا لري.
زه دغه طلايي سکه چې د جهان په بازار کښي رواج لري او دافتخار په نامه يادېږي هېڅ ګڼمه اوپه نفرت ورته ګورم.
زه او س دافتخار او تقوی غوندې وړو څيزونو په مخکې نه يم ولاړ.
زه دغه وخت له ډېرو لويو حقايقو سره مخامخ يم چې يا بايد غلی اوچوپ پاته شم يا ډېرې لوېې خبرې وکړم.
ای زما پوهې اوهوښياری! راشه هغه څه ووايه چې د نوروپه فکرکښي نه راځي.
"نيچه"

څه غواړم؟

د ډېرو خلکو له پټ رازونو خبرشوم مګرله ځانه لاخبرنه يم.
زما سترګې ماته دومره نژدې دي چې مانشي ليدای.
زما زړه غواړي چې له ځانه څه قدر لرې شم او خپله څيره ووينم مګر دومره لرې نه لکه چې له غليم نه لرې يم.
اوس زما ډېرنژدې دوستان هم له مانه ډېر لرې دي.
زه غواړم د دوست او دښمن ترمنځ يوه فاصله ولرم ترڅو چې هغه څه په ځان کښي وليدی شم چې په ماکې شته.
اوس پوه شوئ! چې زما زړه څه غواړي؟
" نيچې"

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بهار فقر

لس کاله کېږي چې يو ځاڅکی باران په ماباندې ونه وريده.
يوه سړه وږمه په ماونه لګېده د مينې او محبت پرخه زما دزړه په کښت پرېنوته ځکه چې په دغه ځمکه هېڅکله باران نه
ورېږي.
زما پو هې! زه اوس تاته مخ اړوم او تاته اسره لرم چې په داسې وچکالۍ کښې ته و چتوب غوره نه کړې.
له تا نه هيله لرم چې زما لپاره روح خوښونکې وږمه، زه خوشحالوونکې پرخه، ژوند پالوونکې اورياښې
پخوا تردې ماوريځو ته ويل چې زما له کو هستا نه لرې شئ.
ماويل: ای تورو وريځو زما له مخې نه لرې شئ چې د رنا پلوشه په ماباندې ډېره پريوزي او مخه مې ښه رڼا وي.
اوس د هغو وريځوپه لاره کښې دامونه ږدم چې ګوندې يوه شيبه زما په سرباندې سيوری شي او زما خبرواخلي.
پخواله دېنه په تريخ حقيقت پسې ګرځېدم اوس دتصادف څنو ته لاس غځوم اوغواړم چې ميلمه پالونکی شم، خپله
برخه او دخپل وچولي ليک له ځانه ونه شړم.
نن زرتشت له خپلې سختي نه لاس اخستی دی او لکه تود باد چې کنګل ويلې کوي خپل ملايمت ځرګند وي.
تراوسه لاپخپل کوهستان کې انتظار کاږي مګر دغره له لوړې څوکې راښکته شويدی.
له هغو کنګلونه چې تل ترتله ساړه او ترلې پاته کېږي يو قدم راټيټ شويدی ستومانه دی مګرخوشحاله معلومېږي.
غلی شه! چې حقيقت لکه ټينګه وريځ زما په سرتېرېږي دوريځې له زړه نه يوغير مريي برق ځليدونکی دی.
حقيقت ورو ورو له ډېرو لويو پته پايو او پلو ځخه زماپه لوړې راښکته کېږي.
راشه! ګرانه حقيقته.
چوپ شه! دا زما حقيقت دی چې په ځيرځير او خوارړه اضطراب راته ګوري او کتل يې لکه دستورو کتل جذاب
اوشيطنت اميز معلومېږي ته به وايې چې زما د نيکمرغۍ راز يې پخپل حدس موندلی دی او پوه شويدی چې نن
ولې دغره له لوړې څوکې راښکته شوی يم ولې ملايم او ارام يم؟ ته به وايې چې له ليدو اوکتو يې يو ګلرنګه ښامار ما
ته خوله وازه کړي ده.
غلی شه! چې زما حقيقت څه وايي:
افسوس دی ستا په حا ل ای زرتشته! ستا حا ل دهغه چاغوندې دی چې سو چه زرېې خوړلی وي، اخر به ستا ګېډه
څيرې کړي او دغه زربه ترېنه وباسي.
زرتشته! ته له اندازې نه زيات بډای، له حده زيات د خلکو سترګې بريښوې او په زړونو کښې ځانته حسد پيداکوي.
زه د ستا د ځليدونکې رڼاپه مخکی دريدای نشم او سيوري ته پناه وړم اوربېږدم.
بډايه! ځه ولاړشه! ځه روانېږه ای زرتشته له خپل لمرنه لرې شه! ته غواړې چې له خپلې هغې رڼا نه چې له تاسره ډېره
زياته ده نورو ته په لپولپو څه ورکړې.
ته په دې نه پو هېږې چې هغه شی چې له تاسره په رښتيا زيات دی پخپله ته يې.
که غواړې چې چاته څه ورکړې له ځانه تېرشه خپل ځان ورکړه ای زرتشته!
ته وايې لس کاله کېږي چې يو ځاڅکی باران په ماباندې نه دی وريدلی، يوه سړه وږمه راباندې نه ده لګيدلې، د مينې
شبنم زماپه زړه نه دی پريوتی.
ته دا اسره لرې چې په مينه درته وګوري اوتابه وګنې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اياته نه پوهېږې چې ستا د خوشبختۍ پلوشو او حرارت شاوخوا ځمکه سوزولې ده؟ هغه زمکه چې له بارانه محرومه ده له عشقه هم څه برخه نه لري.

اوس ستا، ستاينه څوک نه کوي، بلکه ته د خپل دسترخوان دپوټو ټولوونکو ستاينه کوې.

زه تاپېژنم چې ډېر فقيربډای يې.

ستا ډېر شته تاپه عذابوي، ته خپل ځان په ډېره ورکړه ستومانه کوې. خپلې ارامتيا ته نه ګورې، له خپل ځان سره علاقه نه ښيې.

ستا باطن هميشه هماغه شان په شکنجه کښې دی لکه چې په يوانبارکښې له اندازې او ګنجايش نه زيات غنم واچول شي يابه يو زړه کښې له حده زياته مينه پيداشي. ته خپل ځان قربانوې خو څوک ستا، ستاينه نه کوي!

ای بې پوهې هوښياره! که غواړې چې په نوروګران شې بايد ډېر فقيرشې.

دا خلک له هغه چاسره مينه کوي چې په زحمت کښې وي هغه چاته يوه مړۍ ډوډۍ ورکوي چې وږی وي.

ای زرتشته! که غواړې چې چاته څه ورکړې نو خپل ځان ورکړه او له ځانه تېرشه!

زما خبره واوره، زه ستا حقيقت يم!

" نيچه"

هيرول

هغه څوک چې څه نشي هيرولی ښه سړی نه دی.

څو ک چې هميشه د بل دملامتۍ خاطره له ځان سره ساتي دښه زړه خاوند نه دی.

((…))

له هرچانه لرې

رټل او رټل کيده يو هم ښه نه ګڼم او له دواړونه کرکه لرم.

د چا اطاعت نشم کولی اوله چانه اطاعت هم نه غواړم.

هغه چې له ځانه نه وېرېږي بل هم نه ويروي.

په نورو باندې هماغه څوک حکومت کولی شي چې نورويروي.

زه به څنګه دغه کارته زړه ښه کړم چې د خپل ژوند په اداره هم نه يم خوښ.

زه غواړم چې د ځنګله يا د سيند حيواناتو غوندې يوه شيبه ځان هېرکړم چېرته يوازې کښېنم.

له خپلو لرې اوږدو رؤياو سره مشغول شم.

خپل ځان له ډېر لرې ځايه دلته راوبولم.

له ځانه زړه وشکوم اوبې له ځانه له بل چاسره څه مشغولا و نه لرم.

"نيچی"

د شاعر خوشبختي

دکلي رونق اوښتی دی، دخزان سيلۍ ټوله ښکلا له ځان سره وړيده، مګرشاعر د تېرو په ياد خپل غم سپکوي.

دی فکر کوي چې له داسې بدايعو نه يوه ښکلې تابلو جوړه کړې چې هېڅ خارجي وجودنه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی په رښتیا ډېر خوشبخت دی چې برباد شوی ښایست د خپل خیا ل په دام کښې نیولی اوساتلی شي.

" ایشندرف"

تسلي

دژوند پاڼه زېړه ده، اوس تا تورو خاورو ته سپاري ای دخاورو اولاده!

مګر غم مه کوه! ستاله خاورو نه به یو داسې نیالګی زرغون شي چې هرکا ل به نوي ګلونه نیسي او هرپسرلی به ستا په یادو عطر افشاني کوي.

" روکرت"

هابیل او قابیل

دقابیل نسله! ته ارام ویده شه! ښه خوره او ښه څکه، تل موړ او خوشحاله اوسه! ځکه چې ژوند تاته په ډېره مینه خاندي.

مګرته ای د هابیل نسله! ته ل عمرپه خوارۍ او بدبختۍ کښې غوټه اوسه او په زحمت مړشه!

دقابیل اولاده! ډېر خوشحاله او سه ځکه چې اسمان تاته په ډېرښه نظرکتلی دی اوته بې خوښ کړی بې.

د هابیل اولاده! ته همدغسې په غمونو، زحمتونو اوسختیو کښې تل ترتله ژوند کوه!

دقابیل زوزاده! خانده اوخوشحالېږه ځکه چې ستا کښت ډېرښه راغلی اوستا رمې کا ل په کا ل زیاتېږي.

مګرته ای دهابیل زوزاده ! همدغه شان په لوږه شپې سبا کوه اوفریاد کوه.

دقابیل بچیو! تاسې تودو نغریو ته نږدې کښېنئ او ځانونه تاوده کړئ مګر تاسې ای دهابیل بچیانو لکه ګیدړان په سمڅو او غارونو کښې له سړونه وربېږدئ او وریږېږئ.

دقابیل نمسیو! تاسو معاشقه وکړئ! او څنګه چې ستاسو سره اوسپین زیاتېږي خپل ټبر هم زیات کړئ او هرکا ل نوي اولادونه راوړئ.

مګر تاسو ای د هابیل نمسیانو خپله اشتها وسېځئ او له خپلې کمبلې نه هېڅکله پښې مه باسئ!

دقابیل ټبره! ته د ځنګلوونو د حشراتو غوندې تل خوره او غتېږه!

مګرته د هابیل ټبره! له خپلو اولادونو سره په لارو اوکو څوکښې سر ګردانه ګرځه!

اه دقابیل نسله ! که ته مړ هم شې ستاپه غوښو او هډوکو به ځمکه تیاره شي اوکښت به بې ډېرښه راشي مګرته ای د هابیل نسله! په ژوند هم څه حاصل نه لرې او هېڅ لاس ته نه درځې.

مګر ګوره! ای دقابیل نسله! سره له دغو ټولو لوشیانو یو لوی شرم هم ستا په برخه رسیدلی دی هغه دا چې ستا په حکومت کښې ((پاله او کرکې دسرنیزې په مقابل کښې مغلوبه ده)).

ته! ای دهابیل نسله دا ځمکه پرېږده او اسمان ته وخېژه ځکه چې ځمکه بې ستا لپاره نه ده پیداکړې.

" بودلر"

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخاوت

سخاوت دا نه دی چې سړی چاته ډېرڅه ورکوي بلکه په ځای ورکړه سخاوت دی.

"لاربروير"

بې اسرې

یتیم هلک وم، ددنیا له شتو نه مې دوه رڼې سترګې درلودې چې دزړه آرامتیاپکې لیدل کیده.
زه په ډېر امید د لویو ښارونو خلکوته ورغلم مګردوئ ماته څه اعتنا و نه کړه ځکه چې دوی ته ډېر زرنګ ښکاره نشوم.
شل کلن وم چې یوپېټ اور زما په زړه کښې بل شو او یو نا څاپه راته ټولې ښځې ښکلې او ښایسته ښکاره شوې زه په ټولو مین شوم مګرپه دوئ کښې یوه هم په مامېنه نه شوه او یوې ته هم زه ښکلې ښکاره نشوم، که څه هم ما وطن او پادشاه نه درلود مګر بیا هم د جنګ میدان ته ورغلم چې مړشم خو مرګ قبول نه کړم.
زه اوس نه پوهېږم چې دلته څه کار لرم او د څه لپاره یم؟ ماته دانه ده معلومه چې دنیا ته پخوا له وخته راغلی یم او که وخت رانه تېرشوی دی.

"ورلن "

خلك او شاعر

یوه ورځ هغه لوی اوپراخه میدان هغه لوړ او اوچت غره ته وویل:
ستا په وچولي کښې دژوند نخښه هېڅ نشته، ستا پرمخ باندې همیشه دسیلیو او بادونو څپېړې لګېږي.
په همدغه وخت کښې د اولس خلکو شاعرته وویل: ستا سر وکار تل له خیا ل او اندېښنو سره دی اوستا وجود هېڅ نه دی په کار.
سنګین غره په ځواب کښې و ویل:
زه یم چې ستاله سینې نه هر راز بوټې راکاږم. دغرمې سوځوونکې تو دوخه پخپل ساړه دم باندې سړومه، د طوفاني وریځو مخه نیسم. پخپلو ګوتو د واورو بخري جوړوم اوذ خیزه کوم بې زماله سینې څخه داوبو لښتې روانېږي اوتاته دژوند پیغام دروړي.
شاعر هم خلکوته وویل: پرېږدئ چې زه سر په زنګانه کښېږدم او فکروکړم ایا تاسو نه وینئ چې زما د زړه له چینې نه ډېرې خوږې او به راخوټېږي چې دبشر تنده ماتوي.

" ګویته"

انسان

همیشه ویریدل، په هروخت کښې هیله او اسره لر ل، هرکله دپخوانیو خاطراتو یادونه، دایمي شکایتونه، مسلسله ناراضي، د دروغو په لذت پسې افسوس او ارمان، په حقیقت پسې هېڅکله نه ګرځېدل، خپل ځان له خپل اصلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیمت نه کله زیات او کله کم ګڼل، یوازې په غم او محنت کښې ځان پېژندنه، او د ګوربه غاړه دژوندپه ماهیت پوهېدل.

دا دی د انسان حقیقت یا لږ تر لږه زما مفهوم او معنی. سره له دغو ټولو خبرو زه پخپل ژوندکښې یو حقیقي افتخار لرم هغه دا چې ددروغو په شهرت پسې هېڅکله نه یم ګرځېدلی.

هېڅکله مې بې دعشق له درشله بل شي ته سرنه دی ټیټ کړی. زه عشق همیشه له ځانه لرې کړی او بیل کړی یم او د ښه نامه تنده بې په ماکې پیداکړیده مګر عشق او افتخار یوه هم تراوسه پورې بې دزړه له غمه نور څه نه دي راکړي.

" الفیري"

په انګلستان کې

دغم داستان بیانول او داسې څوک لرل چې په دغه داستان پوه شي اوخپل پټ غمونه په کښې ووینې دغمجن زړه لپاره ډېره ښه تسلی ده.

یو وخت دغه تسلي زماپه برخه رسیدلې وه مګر کله چې ما دانګلستان په خاوره کښې قدم کېښوده. هغه وخت چې ماد دېخ ځای خلک ولیدل چې ډېرو ټېنګو او تورو و ریځو د دوئ له نظره شین اسمان پټ کړیدی نوزه له دغې تسلی نه محروم شوم دلته هېڅوک نشته چې دزړه په ژبه پوه شي.

اوه! دا ساړه خلک دایخ زړونه چې د خدای له نامه نه هم غافل پاته دي بې له طلاؤ څخه بل خدای نه پېژني او بې له پیسو نه بل شي ته په تقدس نه دي قایل.

کشکې زما دزړه اهونه دومره پورته لاړشي چې د الپ دکوهستان لمنوته ورسېږي ښایي چې هلته داسې خلک وموجي چې دعاشقانو د زړه په غمونو او رازو پو هېږي.

" الفیری "

غویی

ای دفصلونو او کښتونو پالونکیه!

ای وفادار خدمتګاره! ته د ډېرلوی او ارام قوت ښکارندوی یې.

زه له تاسره ډېره مینه لرم ته په مابانديې ډېرګران یې.

له تاسره دصلح غوښتلو اوعزة النفس روح موجوده ده.

ته لکه یوه خاموشه مجسمه خپلې کروندې ته ګورې اوددې لپاره چې دفداکارۍ وظیفه ترسره کړې پخپله خوښه درانه جغ ته سرټیټوې.

ته دانسان په خدمت کښې دموقر فرمان بردار په ډول خپل عمر تیروې. هروخت چې هغه تاوهي او ژوبلوي دې ته ورته سرراګرځوې اوپه صبر او تحمل ورته غلی او ارام ګورې.

ته پوهېږې چې د جهان ودانول ستا وظیفه ده.

ته دانسان دتېرې په مقابل کښې څه نه وایې اوشکایت ستا عادت نه دی.

ته سرکښي او نافر ماني نه کوې مګر زه ستا د درد مند روح اواز او روم چې دبخار په ډول اسمان ته خېژي.

زه ستا د درد خفیفه ناله اورم چې داسماني سرود او د فداکارۍ دسرود په شان په دغه فضا کښې خپرېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا حقیقت په دغه شنه او غلي کښت کښې ځای لري.
زه تا په همدغه هنداره کښې وینم ای و فادار خدمتګاره!

" کاردوچې"

دتاګور نغمې

(۱)

هغه ماشوم چې ډېرې ښایسته شاهانه جامې اغوستي دي او د جواهرو قیمتي امیل بې په غاړه دی ډېرښکلی ښکاري مګر د نورو ماشومانو غوندې معصومانه لوبې نشي کولی او هغه خوشحالي ده هیره کړې ده.
دی چې هرقدم اخلي دا ښایسته جامې بې په پښوکښې نښلي.
له ده سره تل دغه ډارملګری دی چې کالي بې په خاورو نشي ځکه له نورونه لیرې لیرې ګرځي اویوازې معلومېږي.
دده حرکت ازاد نه دی اوله خاورونه ډېره ډډه کوي.
دماشوم مورې! دماشوم دغه راز پاک ساتل چې دغومره قیداو تکلیف ورسره وي ماشوم ته زیان رسوي او له ډېرڅه بې محروموي.
همدغه شی دی نه پرېږدي چې دژوند په صحنه او د انسانانو په ډله کښې داخل شي.

(۲)

چېرته چې زړونه له ډار او وېرې څخه په امن کښې دي او سرونه هر ځای ته هسکېدلی شي.
چېرته چې علم اوفکر ازاد دی.
چېرته چې دغه لوی جهان په وړو وړو فکرونو نه کوچنی کېږي.
چېرته چې کلمات د حقیقت او راستۍ له کومي څخه راوزي
چېرته چې بې نتیجې کوښښونه لاس غځوي اومطلب ته رسېږي.
هلته چې دکار اوعمل لاسونه نه دي تړلي.
هلته چې داستدلال دچینې رڼې اوبه دعنعناتو وچ ځنګله ته لاره نه لري.
هلته چې ذ هنونه او دماغونه نشو ونما کوي.
لویه خدایه! ته ماپه دغسې فردوس او ازاد جهان کښې له خوبه را ویښ کړه.

(۳)

لویه خدایه! زما مناجات دادی.
د افلاس نیلي زما د زړه نه وشکوه او لرې بې وغورځوه.
ماته توفیق راکړه چې خپلې خوښۍ اومصیبتونه په آسانۍ وزغملی شم.
توفیق راکړه چې غریب او بینوا له نظره ونه غورځوم، اود ډېر بې باکه قوت په مخکښې هم سر ټیټ نه کړم.
زه دا توان غواړم چې ددنیا له خسیسو شیانونه ځان وژغورم او خپل قوت خپله مینه ستا خوښې ته وسپارم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۴)

بس همدغو مره ارزو راته پرېږده چې هر لورته تاپرې ولیدای شم.
په هر څه کښې تاووینم او بیله تانه بل چاته خپله مینه ورانديې نه کړم.
هو! زه همدغو مره ارزو غواړم چې یوازې له تاسر ه زما تعلق وساتې نور څه نه غواړم ایکې یوه زولانه غواړم چې ما ستا د رضا پابند کړي. او په دغه نیمګړي ژوند کښې زماسرو کارله تاسره وي.
دا زولانه دمینې او محبت زو لانه ده.
هغه چې له ماسره مینه لري غواړي چې له هرې خوانه زما مخه ځانته راوګرځوي.
ایا ستا محبت له ماسره دغه راز نه دی؟
ته پو هېږې چې ستا مینه له ماسره ډېر ه زیاته ده مګر بیا دې هم زه ازاد پرې ایښی یم.
زما دوستان ما ځکه یوازې نه پرېږدي چې زه دوئ هېرنه کړم.
ډېرې ورځې وشوې مګر مایو ځل هم ته پخپلو سترګو و نه لیدې.
که څه هم ماستا نمانځه په ځای نکړه او پخپل زړه کښې مې تاته مناسب ځای جوړنه کړی شو مګر بیاهم ستا مینې ته انتظار لري.

شاعر او پرښته

شاعر: داسمان پرښتې! که زما دسترګو یوه اوښکه او زما د شونډو یوه بوسه ستا لپاره کافي وي زه دا دواړه له تانه نه دریغوم.
دا ددې لپاره چې که ته بېرته اسمان ته وخېژې چې زما دعشق یاد ګار درسره وي مګرله مانه دا امیدمه کوه چې زه د هیلې او اسرې لپاره یا د افتخار اوسعادت لپاره حتی چې درنځ اوغم لپاره کومه نغمه سازه کړم.
زه غواړم چې خپله ژبه غلې وساتم او د زړه خبرې واورم.
پرښته: شاعره! دا څه وایې؟ زه خو دخزان سیلۍ نه یم چې اوښکې خپله غذاوګڼم اودغه دغم اولاد داوبو څاڅکی وبولم.
هغه بوسه چې ته یې ستاېې له تانه نه غواړم ځکه چې د بوسې درکولو لپاره زه تاته راغلې یم او غواړم چې ستا دو جود له کښت نه بیحاصله ګیاه لرې کړم چې هغه دسستۍ او تنبلۍ بوټی دی او د زړه غم نه دی.
ستاغم یوازې په خدای پورې تعلق لري.
که ستا غم هرڅومره زیات وي ته د خپل زړه دغه مقدس زخم همدغسې پرېږده. پټۍ او ملهم پرې هېڅکله مه ږده.
ځکه چې دبشر دلو یوالي لپاره لوی لوی غمونه په کاردي اوبل هېڅ شی یې دغومره نشي لویولی.
شاعره! ته دا ګومان مه کوه چې دغم دښکلا ادارک ته خاموشي ضرورده ځکه چې له ټولو نه ښکلې نغمه هماغه ده چې ډېره نا امیدي په کښې وي.
دزړو شاعرانو جاویدانه اوازونه زما په یاد دي چې بوده او تنسته یې له اوښکو او اهونو څخه اوبدلې ده.
ماهیخور مرغه سترې اوستومانه دماښام په تیاره کښې خپل ځنګله او ځالې ته راشي او خپل بچې وږې ووینې چې دساحل له څنډې ورته رامنډې ووهي او خولې یې د طعمې لپاره وازې نیولې وي نو دی په یوه لویه تېره کښېنې اواسمان ته په ډېر حسرت ګوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی پوهېږي چې بیهوده یې دبیحاصله ساحل او خاموش دریاب په سربانديې دطعمې لپاره پرواز کړی او هېڅ یې نه دي موندلي.
سره له دې بیاهم دی تش لاس نه دی راغلی او خپل خونین زړه ورسره شته چې خپلو بچیوته یې اخرینه طعمه کړي.
دامرغه غلی او ارام په ګټه پریوزي او خپل خیرې ځیګر خپلو وږو بچیانو ته وړانديې کوي په دغه وخت کښې یې له ځنګه وینې بهیږي او دی دمینې په میومست په ځمکه پریوزي.
په دې فدا کارۍ کښې کله دتدریجي مرګ له شکنجې لاندې سترۍ شي او ویره ورته پیداشي چې دژوند اخرین رمق له لاسه ورنه کړي نو ځکه نیم ژواندی راپورته شي او خپل وزرونه وخنډېږ په دغه وخت کښې چې دشپې وروستۍ شومه وې دوداع یو داسې مرګانی فریاد له زړه راو باسي چې دریایي مرغان له ساحله تښتي اوهغه مسافر چې دسیند په غاړه تېرېږي له وحشته رېږدي او خدای ته ځان سپاري.
شاعره! ته په دې پوه شه چې دټولو حقیقي شاعرانو سرنوشت همدغه دی چې دماهیخور مرغه په شان دخپل زړه دوینو دسترخان خپور کړي او خلک په دغه دسترخان میلمانه او خوشحاله کړي.
کله چې شاعران له خاورو شوو اسرو، له رنځونو او غمونو، له عشق او نا امیدۍ نه حکایت کوي ددوی خبرې که هرڅومره ښکلې وي بیا هم له زړونو نه غم نه وړي.
د شاعر خبره لکه تیره توره داسې ده چې په هواکښې حرکت کوي او یوه ځلانده حلقه تشکیلوي مګرپه څوکه کښې یې همیشه دوینو ځا ځکي لیده شي.

"الفرد دوموسه "

غم اوخوشحالي

خوشحالي هغه غم دی چې پلو ې له مخه لرې شوی دی.
هغه چینه چې ستاسې خوښۍ او خوشحالۍ ترېنه راخوټېږي په حقیقت کښې ستاسوله اوښکونه ډکه ده.
هر څومره چې دغم شوکارې ستاسو د وجود لوښۍ ګروي اوزور ځای په کښې جوړ کړي هغومره په کښې دخوشحالۍ لپاره ډېر ځای پیداکیږي.
ایاستاسو دغه کنډو ل چې له شرابونه ډک دی دکلا ل په داش کښې په اوربانديې نه و ایښی؟
آیا دغه د دروی شپیلۍ چې په اوازېې ستاسې روح خوشحالېږي په تیره تیغ غوڅه شوې او جوړه شوې نه ده؟
کله چې پخپل زړه کښې خوشحالي وینئ که خپل زړه وګورئ دا به درته څرګنده شي چې هماغه څیز چې تاسو یې غمجن کړي یاست تاسې خوشحا له کوي.
کله چې ستاسو په زړه کښې غم پیداشي که پخپل زړه کښې سترګې وغړوئ په دې به پوه شئ چې د هماغه شي لپاره اوښکې تویوئ چې تاسې یې خوشحاله کړي یاست.
ځینې خوشحالي لویه ګڼي او غم وروکې، ځینې غم لوی ګڼي او خوشحالئ ته په کمه سترګه ګوري، زه وایم دواړه یوله بله بیل نه دي او دواړه یو ځای راځي کله یوله تاسوسره مخامخ کښېني هغه بل ستاسو په بستر کښې ویده وي.
تاسې لکه دترازو شاهین دغم او خوشحالۍ تر مینځ واقع یاست کله چې دتلې پلې تشې وي تاسو غلي یاست.
کله چې زرګر په تاسو بانديې خپل زرتلي نو دغم یا خوشحالۍ پله درنېږي او سپکیږي.

" خلیل جبران"

(c) ketabton.com: The Digital Library

پارلمان

پار لمان ددولت زړه دی او د حکومت مثا ل لري چې په ټولو غړو یې فرمان چلیږي.
که دماغ له کاره ولویږي سړی ژوند کولی شي لکه لیونیان او احمقان چې ژوندي دي. مګر که زړه کارو نه کړی شي ژوند ختمیږي.

" روسو"

ژوند

دامه وایه چې ژوند یو دایمي بزم دی ځکه چې دا خبره احمقان کوي.
داهم مه وایه چې ژوند تل ترتله مصیبت دی ځکه دا د بې زړه او ضعیفو خلکو خبره ده.
لکه چې د ونو شنې څانګې په پسرلي کښې له خوشحالۍ زیږدي خانده!
لکه چې دسیند موجونه په لویو ګټولګیږي او فریاد کوي ژاړه!
د جهان ټو ل خوندونه وځکه اوټو ل دردونه وزغمه بیاووایه هرڅه چې دي ډیر دي مګرله خوب او خیا ل سره شباهت لري.

" پادیامانتوپولس"

قوت اوجرئت

دسیند په اوبوکښې مخ پورته تګ قوت اوجرئت غواړي او داوبو له جریان سره موافق تګ مړه کبان هم کولی شي.

" اسما یلز"

تاریخ

هغه چاته لوی او واړه څه فرق نه لري چې هرڅه ده پیداکړي دي او دټولو خالق دی.
هرچیرته چې هغه شته هرڅه شته او هیڅ ځای نشته چې هغه په کښې نشته.
زه له دومره کوچنیتوب سره چې هیڅ نه یم هرڅه یمه.
ځکه چې د ځمکې، دستورو او د شمسي کا ل اولادیم.
زه له هغې خاورې پیدایم چې دقیصر لاس، دافلاطون ماغزه، دمسیح زړه او د شکسپیر نبوغ یې په ذراتو کښې ګډ دی.

" امرسن "

لوړه پایه

په دغه جهان کښې د هرچا د لوړیدو لپاره یوه پله او پایه په کار ده چې هغه درد او الم دی.

" اناتول فرانس "

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدبختي

بدبختي ده چې عقل اوپوهه تربیه کوي.
" هوګو"

عقل

که غواړې چې دعقل په زیان او ضرر پوه شې دا ومنې چې عقل هغه قوتونه په سړي کښې وژني چې ژوند پرې ولاړ دی.
ژوندون په عقل او اراده ولاړ دی.
غوښتنه او اراده د هر پیشرفت اصل او اساس دی.
څومره چې عقل زیاتیږي هغومره اراده ضعیفه کیږي.
که انسان په هرڅه پوه شې یقین وکړه چې بیا به هېڅ نه غواړې او هېڅ ارزو به ورسره نه وي یعنې اراده به نه لري.
عمل له ارادې څخه پیداکیږي او اراده له ارزو څخه.
دا دواړه له هغه شي سره نه یوځای کیږي چې دحکیمانو او فیلسوفانو په برخه رسیدلي دي یعنې تردد اوتامل.
زه ډیرې پوهې له ژوند څخه عاجز کړی یم.
ناپلیون، سزار او ددوئ امثا ل هغه کسان نه وو چې ډیرفکر کوي ځکه یې هغه څه وکړی شو چې زړه یې غوښتل.
" اناتول فرانس "

ترقي او تکامل

زه په دې عقیده یم چې د بشرتکامل به ډیر ځنډ انجام مومي.
ددنیا سیر ډیر بطي دی د بشر نبوغ په تقلید کښې دی او د ابتکار خونده یې نشته.
لکه چې په فزیک کښې دثقل قانون موجود دی چې زموږ تعلق د ځمکې له زړې کرې سره ساتي په روان شناسۍ کښې هم دغه قانون وجود لري او زموږ دلچسپي له زاړه جهان سره ټینګوي.
ګویتې هم ویلي دي چې خلق لا داصلي ګناه د اتمی برخې په اختراع نه دي بریالي شوي.
" اناتو ل فرانس "

دژوند ضروري شرط

ناپوهي یوازې دنیکبختۍ لازمي شرط نه دی، دژوند ضروري شرط هم دی.
که موږ په هر څه پوه شو یوساعت هم دژوند تحمل نشو کولی.
هغه احساسات چې ژوند موږ ته ښه ښکاره کوي یا ژوند راته د تحمل وړښیي له دروغو څخه زیږي او په مو هوماتو باندې تغذیه کیږي.
" اناتول فرانس "

(c) ketabton.com: The Digital Library

علم او اخلاق

له علم څخه دیوې اخلاقي نتیجې امید لر ل ډېره لویه اشتباه ده.
درې سوه کاله پخوا خلک په دې عقیده وو، چې ځمکه دخلقت او پیداکیدو مرکز دی. او نن موږ پوهېږو چې د لمریو ه منجمده ټوټه ده.
اوس پوهېږو چې دستورو په سطحه کښې څه ګازونه سوځي.
په دی هم پوه شوي یو چې دغه جهان چې موږ په کښې د ګرد اوغبار یوې ذرې غوندي یو تل دجوړولو او ورانـو لوپه حا ل کښې دی.
موږ ته دامعلومه شوه چې پرله پسې ځینې ستوري پیداکېږي او ځینې له مینځه ځي. مګر دغـو خارق العاده اکتشافاتو زموږپه اخلاقو کښې څه تغیر رانووست.
ایا نن میندي له خپلو بچیانو سره له پخوانه زیاته مینه لري؟
یا دغه مینه له پخوانه کمه شوي ده؟ ایا اوس دښکلاپه احساس کښې له پخوا نه څه زیادت یانقصان راغلی دی؟
ایا نن د زړورو قهرمانو په زړه کښې له پخوا نه څه فرق لیدل کېږي؟
ځمکه لویه وي او که کوچنۍ وي د بشر په حا ل کښې څه تغیر نه راولي، زمکه لویه ده په دې شرط چې غم او رنځ په کښې وي او عشق موجود وي.
غم اوعشق دغیر فاني ښکلا جاویداني مرکزونه دي.
غم داسې نعمت دی چې قیمت نه لري.
هغه ښیګڼې چې په ځان کښې وینو او هغه څه چې ژوند زموږ په نظرکښې ښه ښکاره کـوي د همدې لـوی نعمت اغیزه ده.
زمونږ ترحم، شجاعت شهامت، او نورټو ل فضایل اوملکات دهمدغه شي مرهون دي.
اخلاق طبیعتاًپه احساساتو باندې تکیه لري اوبس.

" انا تول افرانس "

فکر او احساسات

تاسې وایاست چې دټولو مصیبتونو اوبد بختیو علت زموږ فکردی، که غواړئ چې دفکر په نحوست قایل شئ باید په قدرت او عظمت کښې یې ډېره مبالغه وکړئ مګرپه دې خبره باید پوه شئ چې فکر په احساساتو اوغرایزو باندې ډېرلږ تسلط لري.
هغه خلک چې د فکر له تاثیر لاندې ډېرزیات راغلي دي هغوئ هم د نوروپه شان متکبر شهواني اوبخیلان دي.
چېرته چې تمدن ډېر وړاندې تللی هلته هم هغه کارونه ډېرلږدي چې په فلسفي اصولو اجرا کېږي.
موږ دغرایزو او احساساتو په مقابل کښې دومره ضعیت او ذلیل یـو چې زه هېڅکله یـو داسې شعوري حالت تـه نشم قایلیدلی چې له طبیعي حالت سره مخالف وي.

" اناتول فرانس "

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمسخر او ترحم

هرڅومره چې د انسان په ژوندانه کښې ډېرفکر کوم هغو مره راسره داعقيده ټينګېږي چې بايد د بنيادم داعمالو شاهد او قاضي تمسخر او ترحم وي.
دادوه ښه مشاوران يوپخپله خندا ژوند زموږپه نظرکښې محبوب کوي او بل پخپله ژړا ژوند راته مقدس ښکاره کوي.
هغه تمسخر چې زه يې لرم بې رحمه نه دی، په عشق اوښکلا باندې ملنډې نه وهي، بلکه ډېرملايم او نيکوکاردی.
د ده په خندا قهر سړېږي او موږته داښيي چې بايد د اشرارو او احمقانو په مقابل کښې له تمسخر نه کارواخلو.
که دا حس له موږ سره نه وي نو زموږ په زړه کښې هرګوره نفرت پيداکيږي.

" اناتول فرانس "

دخلکو انتظار

خلک هر وخت په اجتماعي چاروکښې ډېرو لويو تغير اتوته انتظار لري.
دا هغه دايمي اشتباه ده چې دغيب ويلو له روح نه يې نشات کړی دی.
زه دا منم چې ژوند په رښتيا بې ثباته دی او ژوندي شيان تل تغيرکوي مګر داتغير محسوس نه دی.
د دنيا هره ترقي ډېره ځنډنۍ او منظمه ده.
نا څاپي اوسريع تغيرات هېڅکله نه دي پيداشوي اونشي پيداکيدای. ټو ل اقتصادي تحولات دطبيعي قواؤ په رحيمانه ځنډ انجام مومي.
دا خبره زموږ له احساساتو سره مخالفه وي او که موافقه مګر يو منلی حقيقت دی چې هرڅه هماغه شان دي چې پخوا و.
زموږ اجتماعي وضع د هماغه اوضاعو او کيفاتو نتيجه ده چې دمخه موجود و لکه چې علت اوسبب هغو ا حوالـو ته ويل کيږي چې وروسته ترديې به موجودشي.
دا تسلسل ترډېر ه وخته ديوه حا ل ثبات ساتي اوپه ژوندکښې نظم او ارامتيا پيداکوي.
دا خبره رښتيا ده چې دغه حا ل نه هغه ارواګانې خوشالوي چې دنورو شيانو ډېره تنده ورسره ده او نه په هغو زړونوکښې خوښي اچوي چې شفقت په کښې نشته. مګر د جهان نظم همدغه تقاضا لري او موږ بايد تن ورته کښېږدو.
موږ بايد پخپل زړه کښې يو څه حرارت او له ځان سره څه اشتباهات ولرو مګر آني او عجيب وغريب موفقيتونه ونه غواړو او دمعجزې انتظارو نه لرو.

" انا تول فرانس

"خطرناک

موږ ته هغه کسان خطرناک ښکاري چې روحيه يې زموږ له روحيې نه مخالفه وي.
هغه چې زموږ خويونه په کښې نشته موږ ورته بد اخلاقه وايو.
څوک چې زموږپه اشتبا هاتو مبتلا نه وي موږ ته شکاک معلوميږي او دا فکر نه کوو چې هغوئ به په نورو شبهاتو مبتلا وي.

" انا تول فرانس "

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوندانه مخ او شا

ژوند لکه دزربفتو توکی مخ او شا لري. هغه ښکلا چې په مخ کښې شته په شا کښې نشته. مګر دټوټې اوبدانه(بافت) له مخ نه په شا کښې ښه لیدل کیږي.

" شوپنهاور"

لیونتوب او حماقت

زه باورلرم چې بشر په هر وخت اوپه هر ځای کښې د خپل مصرف لپاره دجنون او حماقت کافي ذخیره لري.

دا سرمایه هرڅنګه چې وي بې حاصله نه ده.

کله چې ګورم چې یوه پخوانۍ اشتباه ورکه شوه بې له دېنه چې په دغه کار خوشحاله شم دبلې اشتباه په باب کښې فکر کو م چې دزړې اشتباه ځای نیسي.

زه په ډېر تشویش له ځانه پوښتنه کوم چې ایا دغه نوې اشتباه به له زړې نه ډېره خطرناک نه وي؟ که ښه فکر وکړو زاړه اوهام او زاړه خرافات له نوونه لږ زیان لري ځکه چې هغه د زمانې په مرور صیقل شویدي او ضرر یې کم شوی دی.

" انا تول فرانس "

په ځان باور

هر څوک چې په ځان باندې اطمینان اوباور لري خلک د هغه ملګري کیږي. په ځان باور یو داسې صفت دی چې د هرچاخوښیږي.

خلک له قطعي اویقیني مطالبو سره مینه لري نه له دلایلو سره. دلیل اوبرهان د وګړو اندیښنه او پریشاني زیاتوي.

اوس ساده ګې خوښوي او په ساده خبرو پوهیږي.

خلکو ته باید څنګه او څه راز و نه وایو بلکه هو یا نه ورته ووایو اوبس.

" انا تول فرانس "

تعصب

تعصب او عدم اغماض په هرعصر کښې شته.

هرڅه چې زموږ خوښ وي زموږ په نظرکښې لوړمعلومیږي او نمانځه یې کوو.

که څوک موږ ته زموږ د بتانو عیب ښکاره کړي خو ابدی کیږو.

خلک په مشکله دېته حاضریږي چې دخپلو عقایدو په منشا اومنبع کښې لږ غوندې ایراد قبو ل کړي.

که چا پخپلو اصولو او معتقداتوکښې غوراو فکرکولی هېڅکله به نه وو معتقد شوي.

" انا تول فرانس "

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان وپيژنه

دا خبره چې ځان وپيژنه ديوناني فلسفې له حماقتونو څخه يو لوی حماقت دی. موږ به هڅکله نه ځان وپيژنو او نه نور.
ټو ل مشکلات په همدغه ځای کښې دي اوپه همدغې موضوع پورې ارتباط لري.
ددنيا جوړو ل دومره ګران کارنه دی لکه پېژندل يې چې ګران کاردی.
ښايي چې بشري نبوغ يوه ورځ يو نوی دنيا جوړه کړی شي مګر دا تو فيق به هېڅکله ونه مومي چې پرې پوه هم شي.
دبشر په پوهه او نبوغ باندې دا ډېره لويه تعدي ده چې د حقيقت په لټون کښې په کار ولوېږي. څه شی چې له پوهې
نه په کښې استفاده کيږي د اشياؤ لږ غوندې حقيقت پېژندل او ترېنه خوند اخستل دي.

" انا تول فرانس "

شخصيت

موږ غواړو چې خپل شخصيت له ځان سره هغه بل جهان ته هم يوسو له موږسره دا عقيده موجوده ده چې که څوک
ځان هلته ونه پېژني هرسعادت چې د ده په برخه وي په ده پورې به څه ربط نه لري، بلکه دبل چا ما ل به وي.
له دېنه غافل يو چې زموږ شخصيت دلته په دغه جهان کښې هم محفوظ نه دی او په ژوندانه کښې څو څو ځله يو راز
اوبل راز کيږي.
زه چې اوس له اتيا کالونه اوښتي يم له هغه شل کلن، (موريس ميترلينګ) سره هېڅ شباهت نه لرم بلکه هغه هېڅ نه
پېژنم.
همدارنګه له هغه لس کلن هلک سره هم مشابه نه يم چې يوه شيبه هم په ځای نه و ناست او تل په لوبه مشغول و.
ما ته اوس هغه پردی اوبيګانه معلومېږي.
هرکله چې په دې نړۍ کښې زموږ شخصيت بدلېږي نو بياولې دا انتظار لرو چې هغه بل جهان ته به يې له ځان سره
ورو.

" مترلينګ"

بقاء

پسونه دطبيعت دسختيو په مقابل کښې مقاومت نشي کولی. که انسان دغه نوع د خپل خوراک لپاره نه وای ساتلی اوس
به يې نسل ورک ؤ. مګر اوس چې دغه حيوان په دنياکښې ژوندی پاته دی څه سعادت يې په برخه نه دی ځکه چې
دوژلو او خوړلو لپاره يې ساتلی دی.
هرحيوان او هر يوبوټی چې دلته وينئ، سرنوشت يې همدغه دی. کاڼي او معدنيات هم دغه رازدي مګر زموږ عمر
دومره نه دی چې د دوئ تغير ووينو او په بدبختۍ يې پوه شو.

" مترلينګ"

کب

هغه کب چې يوازې ژوند کوي او هغه کبان چې په يوه ځای کښې ګډ ژوند کوي په يو ه اندازه پوهه لري مګر سره له
دې ډېر کبان شته چې يوازې يوازې نه اوسيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مور نه پوهېږو چې ددوئ د اجتماع سبب څه شی دی؟
ښايي چې دوئ به د ځينو ځناورو او بلاګانو له ډاره او د ځان ساتلو لپاره يو ځای شوي وي مګر همدغه ګډ ژوند او يو ځای اوسيدل ددې سبب وګرځيده چې انسان يې ژر ښکار کړي.

" مترلينګ"

هغه چې دنياته رانغله

په مليارډونو نطفې ضايع کېږي او په دې باب کښې تاسې ډېرافراط کوئ.
ستاسو ښځې ډېرې لږې نطفې قبلوي چې هغه په انسانانو بدلېږي. هغه نطفې چې ضايع کېږي او څه ترېنه نه جوړېږي ستاسو دخوابدی اوخپګان موجب نه ګرځي.
تاسو ته معلومه ده چې دغه په سلهاؤ زرو مليارډونو نطفې چې په هره پيری يا نيمه پيری کښې له دې جهانه ځي او هېڅ ترېنه نه جوړېږي دانسانيت توان په کښې شته او بالقوه انسانان ورته ويلی شو. مګر دوئ ته هغه چانس نه پيداکېږي چې مور غونډې انسانان شي. لکه چې مور ته هغه چانس په لاس نه راځي چې دمشتري کره رانه جوړه شي او هغومره عمرو لرو.
آيادغه بالقوه انسانان د فکري ا ومعنوي ژوند خاوندان وو او که نه؟ که نه وو نو څنګه ورته بالقوه انسانان ويلي شو؟
او س چې دوئ مړه شو او مور غونډې نشو آيا د دنيا په اوضاعو کښې څه تغير راغی؟ ايا ددوئ ځای تش پاته شو او هغه کارچې بايد دوئ سرته رسولی وای سرته ونه رسيده؟

" مترلينګ"

څنګه به يو؟

مور غواړو چې په هغه بل عالم کښې هم خپل ځان وپيژنو او پوه شو چې ته ((اسميت)) يې اوزه ((موريس)) يم مګر دانه ده معلومه چې هلته به خپل کوم شخصيت غوره کوو؟
آياته به داغواړې چې دغه اوسنی شخصيت درسره وي که دزلميتوب يا دکوچنيتوب ددورې شخصيت.
مور ته دا هم نه ده معلومه چې زمور دبدو کارونو سزابه زمور کوم شخصيت ويني؟ هغه به دغه موريس وي چې اوس له اتيا کالو نه اوښتی دی که هغه شل کلن موريس به وي چې ببل شخصيت يې درلود.
په رښتيا چې مور تراوسه نه يو پوه شوي چې په څه صورت به د خدای حضورته وړاندې کېږو، سپين ږيري به يو که ځوانان اوکه ماشومان؟

" مترلينګ"

ستاسو فکر

ستاسې فکر چې هر څه وي تاسو هماغه ياست.
هېڅ امکان نه لري چې څوک له خپل فکره لوی شي يا د خپل فکرله حدودو څخه تجاوز وکړي.

" مترلينګ"

(c) ketabton.com: The Digital Library

که طبابت ترقي وکړي

ښايي چې يوه ورځ طبابت دومره ترقي وکړي چې طبيبان دسړی زړه، سږي او نور زاړه له کاره وتلي شيان بدل کړي او دسر په کوپړۍ کښې هم نورماغزه واچوي.

هرکله چې زاړه ماغزه بد ل شي نو طبعاً دغه حافظه هم نه پاته کيږي چې دتېر ژوند پوهه او معلومات،کينه اومينه يانور خاطرات په کښې ساتلي دي. چې دا حافظه لاړه شي هغه شخصيت هم درومي چې له دغې حافظې سره ټينګ تعلق لري.

په دغه صورت کښې بيا څوک خپل ځان نشي پېژندلی او په دې نه پو هيږي چې زه څوک يم؟ يعنې دده او ديوه مړي ترمنځ به څه فرق نه وي مګر خيره او تنه به يې په کو څو اوبازاروکښې حرکت کوي.

دازيان چې دمغزو له بدلون څخه سړي ته رسيږي دمرګ او مړينې له زيانه کم نه دی. دغه جسد چې وروسته تردې دلته اوهلته ګرځي هغه پخوانی سړی نه دی بل څوک دی. هرتندر چې په ده پريوزي په هغه پخواني شخص پورې څه تعلق نه لري بلکه په يوه بل نا اشناسړي پورې ربط پيداکوي.

" مترلينګ"

څه غواړئ؟

که پاک خدای له تاسو نه پوښتنه وکړي چې څه غواړئ؟

تاسو به په ځواب کښې څه ووايast؟

آيا داسې ژوند به وغواړئ چې تل ترتله وي او هېڅ زړښت او هېڅ راز بدبختي هېڅ تغير په کښې نه وي.

دغسې ژوند خوعيناً د هغه غټ کاڼي حا ل ته ورته دی چې په مليونو کاله په يوه ځای پروت وي اوهېڅ تغير اوتحول په کښې نه راځي.

زه يقين لرم چې که تاسې د جاويداني عمرپه حقيقت پوه شئ . هېڅکله به يې له خدايه ونه غواړئ.

جاويداني سعادت هم د جاويداني عمرپه شان دی په بل عبارت جاويداني بدبختي ده.

" مترلينګ"

پوه اوناپوه

دا چې پوه او نا پوه يو دبل په ژبه نه پوهيږي سبب يې دادی چې پوه په هغه شي بدليږي چې دی پرې پوه شوی دی.

دی هغه څه نا پوه ته نشي ويلی چې دده په زړه کښې ځای لري.

که تاسې يوه ورځ د جهان په اسرارو پوه شئ پخپله به هماغه اسرار شئ اوماته به د خپل زړه خبرې نشئ کولئ!

" مترلينګ"

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیونی

ماته وايي ته هم ليونی شوی يې لکه ځينې فيلسوفان چې په اخرعمر کښې ليونيان کېږي او چټيات وايي.
ښايي چې زه ليونتوب قبول کړم ځکه چې تراوسه پورې لا د ليونتوب او هوښياری ترمينځ عقلاني تفاوت نه دی موجود مګرتاسو چې هوښياران ياست فکر وکړئ چې څه وايئ؟

" مترلينګ"

مرګ

که مرګ په دنيا کښې نه وای هېچابه دژوندانه درانه بارته غاړه نه وای ايښې همدغه دمرګ ويره دده چې مونږ ژوند کوو او د دغه ډار په وجه تر زړښته پورې د ژوندانه پېټی په اوږو ړو.

" مترلينګ"

روح

که له مانه پوښتنه وکړئ چې روح څه شی د.ی؟
زه تاسو ته څه ځواب نشم ويلی.مګرله تاسونه به پوښتنه وکړم چې جسم څه شی دی؟ هر کله که مونږ جسم يا ماده وپېژنو دروح په پېژندلو به هم بريالي شو مګر اوس چې يو هم نه پېژنو بايدپه دې باندې ځان خوشحاله کړو چې روح د جسم حرکت دی او جسم دروح شکل اوصورت دی.

" مترلينګ"

افلاطون

که د يونان افلاطون څه دپاسه دوه زره کاله پس مونږ ته راشي مونږ به کومه موضوع ده ته وړاندی کړو چې دده دتوجه وړوي او دی څه قدرته حيران کړي؟
په اخلاقي، اجتماعي اوسياسي لحاظ که مونږ مريتوب لغوه کړی دی خو څو ډوله بل راز غلامي پيداشويده چې هغه ځای يې ډک کړيدی مونږ کوم نوی شی نه لرو چې هغه ته يې وړاندی کړو.
زمونږ سياسي، اجتماعي او اخلاقي دروغ د هغه لپاره کوم نوی مضمون نه دی او اوسنی سلوک هغه ته څه نويتوب نه لري.
په فزيک، شيمی، ژوند پېژندنه، طبات او جراحی کښې چې څه کشفيات شوي دي په او ل کښې به دی په تعجب کښې واچوي مګر ددې لامله چې هغه ډېر موشګاف او ځير کيدونکی دی ډېر ژربه پوه شي چې زمونږ کشفياتو دروح لپاره کومه نوې غذانه ده پيداکړی او د اسرارو له مخې پرده نه ده پورته شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه شی چې د هغه پوره توجه ځان ته را ګرځولی شي هغه بې سیمه موجونه دي چې په یوه شیبه کښې هر ځای ته ځ
رسوي، ممکنه ده چې دغه شی د ده ارتباط له هغو اسرارو سره پیدا کړي چې په مبهم ډول یې پخپلو کتابونوکښې
ورته اشاره کړیده.
په هر حا ل کوم دتوجه وړشی چې په دوه زره کالوکښې مونږ کشف کړیدی همدغه دی چې دعلت په ادراک یې لا نه
یو موفق شوي او دانه ده معلومه چې دوه زره کاله وروسته به دتوجه وړ څه شی کشف کړو.

" مترلینګ"

زموږپوهه

موږ د فولادو په یوه ترلې خونه کښې ژوند کوو چې دوه وړوکي سوري لري او بس. له یوه سوري نه لږ غوندې رڼا راځي
او له بل نه لږ غوندې او از راننوزي. موږله همدغو دوو سوریو څخه د جهان او ضاع معلوموو او همدغه وجه ده چې
بې له رڼا او بې له غږه په نور څه نه پوهیږو.

" مترلینګ"

بدې خبرې

بدې او ناوړه خبرې چې زیان او ضررلري ډیرې ژر خپریږي ښې او حسا یې خبرې چې فایده په کښې وي ژرنه
خپریږي.
هو! بدې او ناکاره خبرې لکه تلونکې اوخپرونکې ناروغي له یوه نه بل اوله بل نه بل ته ځي.
ښې خبرې لکه صحت او روغتیا له یوه نه بل ته نه درومي.

" مترلینګ"

انساني سلوك

انسان باید هغه مینه چې له نورو سره یې کوي له ډېر لوړ ځایه واخلي اوپه ډېر لوړ همت له نوروسره وچلیږي.
ترڅو چې ممکنه ده چې خلکو ته دعشق په نظرو ګوري نه ښایي چې د خپل ترحم او شفقت سیوری په چا باندې
وغورځوي.
تر څو چې دعدالت له مخې چاته څه ورکولی شي نه ښایي چې د احسان له مخې چاته څه وبخښي.
ترڅو چې د چا احترام کولی شي نه ښایې چې د هغه دلجویي ا و دلداري وکړي.

" مترلینګ"

انساني کمال

هغه لوی کما ل چې دتحو ل او تکامل په لاره کښې د ژوندیو شیانو په برخه رسیدلی دی قلبي عواطف دي چې په
انسان کښې لید ه شي. که څوک غواړي چې له حیواناتو نه لري وي باید دغه عوطف چې رحم، مروت، کرم، شجاعت
او نوعه پرستي ده په ځان کښې وروزي.

" داروین"

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فکر روزنه

څه شی دی چې په بشرکښې ژورفکرونه روزي؟
علم او پو هه نه ده، کارنه دی، دعواطفو او احساساتو هیجان هم نه دی یوازې رنځ اومشقت دی چې دانسان په فکر کښې ژوروالی پیداکوي او ښایي چې د همدې له امله په دنیاکښې غمونه او رنځونه ډېر شوي وي.

" هیز"

ښکلیتوب

کله چې ښکلیتوب د دعوی لپاره راولاړ شي دهر ناطق ژبه کلي کېږي.

" شکسپیر"

ښایست

ښایست هغه میلمه دی چې په هر کورکښې قدر او عزت لري.

" ګوته"

سیاست مدار

که یو سیاستمدار جنایت وکړي ښایي چې عفوه شي مګر که د خبط مرتکب شي نو دعفوې وړنه دی.

" بیسمارک"

غولول

ټول تریوه وخته غولېږي ځینې د همیشه لپاره هم غولولی شئ مګر ټول د همیشه لپاره نه غولېږي.

" ابراهام لینکلن"

فکرپه شعر کښې

فکر باید په شعر کښې داسې پټ وي لکه غذايي خاصیت چې په میوه کښې پټ دی. میوه هم غذا ده مګر لذیذه چې د خوړلو په وخت کښې بې له لذته د بل شي احساس نه کوو. خوبدن ترینه غذايي ماده اخلي او دغه غیر محسوسه غذاپه لذت کښې پټه ده

" پل والري"

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدبختي اوشعر

دبدې ورځې خاوندان د مصيبت اوناکامې په وخت کښې شعرته مخه کوي او څه چې دوئ له رنځ اوغم نه زده کړی
وي په اشعارو کښې يې نوروته وړاندې کوي.

" شللی"

عشق او سعادت

هغه څوک ډېر نيکبخت دی چې خدای ورته داسې زړه ورکړی دی چې دعشق او سوزو ګداز لايق دی.
چا چې دعالم اوضاع او د انسان زړه دعشق په دوه مخيزه هنداره کښې نه دی ليدلی هغه هېڅ حقيقت نه دی ليدلی
او په هېڅ نه دی پوه شوی.

" هوګو "

پوهه او عشق

پوهه دعقل په غېږ کښې پرورش نه مومې بلکه دعشق په لمن کښې وده کوي د پوهې نيالګۍ بايد دعشق په ګلدان
کښې وکر ل شي او د احساساتو په اوبو ابياری شي.

" مترلينګ"

ښوونځی

دعلم او پوهې هرښوونځی چې پرانيستل کېږي دزندان دروازه تړ ل کېږي.

" هوګو"

دفکر پانګه

دفکراو پوهې ټوله پانګه بايد يوه روحي او اخلاقي عظمت ته تسليم شي.

" مترلينګ"

معرفت

معرفت هغه شی دی چې وروسته د هر څه له لوستلو او د هر څه له هېرولو نه په دماغ کښې پاته کېږي.

" ادواردهريو"

(c) ketabton.com: The Digital Library

علم او علما

علم له خطا څخه خلاص دی مګرعلما تل په خطا کښې وي.

" اناتول فرانس "

ځان ښودل

یا ځان هغسې وښیه چې یې یا هغه شان اوسه چې ځان ښیې!

((بایزید بسطامی))

د ښه کار علت

که زموږ د ښوکارونو علت اوسبب څرګندشي ډېرکسان به پخپلو ښو کارو نو خړ اوخجل شي.

((ریواردل))

تاج او قلم

تر څو چه دادب قلم زما په لاس کښې دی هېڅکله به ونه وایم چې ولې مې شاهي تاج په سربانديې نشته.

" ولتر"

مطبوعات او تاریخ

مطبوعات د اوسني تاریخ اساس او بنیاد دی. موږ باید خپل تاریخ مشوش نه کړو. څوک چې دمطبوعاتو ازادي محدودوي دوطن اوملت تاریخ ته زیان رسوي.

" پوانکاره"

حکومت او روزنامه

که له مانه پوښتنه وکړئ چې په وطن کښې بې روزنامې حکومت وي که بې حکومته روزنامه؟ زه به هر ګوره دوهمه خبره غوره کړم

" جفرسن"

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځان سعادت

که یوازې خپل سعادت وغواړو څه ګرانه خبره نه ده مګر موږ غواړو چې له نورونه زیات مسعود شو او دا کار ډېرمشکل دی ځکه چې نور هغو مره مسعو د نه دي لکه چې موږ یې تصور کوو.

" نتسکوی"

ځان مسعود ګڼل

یوازې داکافي نه دی چې دسعادت خاوندان شو بلکه په دې پوهېدل په کاردی چې موږ د سعادت خاوندان یو.

" مترلینګ "

اجبار او اختیار

څومره چې دوجود مرتبه او درجه لوړېږي هغومره اجبار کمېږي او اختیار زیاتېږي. همدغه سبب دی چې د کاڼي مجبوریت له بوټي اونیالګی نه زیات دی او حیوانات له نباتاتو نه هم زیات اختیار لري. انسان بیاله حیوان څخه هم پورته دی او ډېر اختیار لري.

"بوترو"

عقل اوزړه

عقل دزړه په خوښه کارکوي او زړه ته ګوري. هغه څه چې زړه یې نه غواړی عقل په کښې لاره نشي پیداکولای. یعنې زړه په سرباندې حکومت کوي او سر په زړه حاکمیت نه لري.

" شوپنهاور"

کینه او مینه

کینه اومینه د نفسي احوالو او کیفیاتو له اختلافه پیداکېږي اوپه عقل پورې څه اړه نه لري.

" شوپنهاور"

احتمالي مصیبت

هرڅه پخوا له وخته په نظرکښې نیو ل او لرې کتل ښه کاردی مګر دسباورځې په احتمالي مصیبت نن غمجن کیدل ښه کارنه دی.

له دېنه چې په هواکښې ځانته زندان جوړوو ولې یوښه قصرنه جوړوو.

((...))

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیاقت لرل

لیاقت لرل او کوم ځای ته نه رسیدل له بې لیاقته رسیدلو نه ښه وي.

((...))

شهامت

که بتان مات کړې کوم سترکار دې نه دی کړی.
حقیقي شهامت دادی چې پخپل ځان کښې دبت پرستۍ خوی ورک کړې.

((نیچې))

لوی خلك

لوی خلک لکه سیندونه خپل هدف ته بې لارې درومي او ددوئ شهامت همدغه دی چې له ګرانو اوپرپیچه لارو څخه نه ډاریږي.

" نیچې "

اجتماع

په اجتماع کښې دا خل شه! ځکه چې په جمعیت کښې سړی صیقل کیږي او ټینګیږي.
یوازیتوب سړی ملایم کوي او فاسدوی یې.

" نیچې "

د جنګ اساس

دغلیم غولو ل دجنګ اساس دی ځکه زما هغه پټه زغره چې ما اغوستې ده دګیدړ پوټکی دی.

" نیچې "

نجیبه غریزه

هغه غریزه چې له ټولو غرایزو نه نجیبه ده نجابت یې په ډیر احتیاط زیاتوه یعنې په هرکیلو محبت چې له نورو سره یې لرې یوګرام نفرت له ځان سره زیات کړه.

" نیچې "

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهرت اوشرافت

که په افتخار اوشهرت پسې ګرځې نو زما پند مه هېروه! هغه دا چې له شرافت نه لاس واخله!

" نیچه "

هدیه قبلول

زه د هغه چاله خوشبختۍ نه خبرنه یم چې دخلکو له لاسه هدیه قبولي. ځکه چې له ماسره داعقیده موجوده ده چې له هدیې قبلولونه غلابنه ده.

" نیچه "

هیرول

هرڅه هېرکړه هر څه هېرکړه هېرول ډېرلوی هنر دی!

هغه دروند بار چې له تاسره دی له ځانه وغورځوه.

که غواړې چې والوزې که ارزولرې چې له لوړو او هسکو څوکو سره آشنا شې درانه اوسنګین شیان سیندته وغورځوه.

دغه دی سیند هله ژرشه خپل ځان سیند ته وغورځوه د هېرولو هنر ډېرلوی هنر دی.

" نیچه "

ځان غوښتنه

خود خواهي او ځان غوښتنه په مطلق ډو ل له ژوند سره موافقت نه کوي.

یوازې ځان غوښتل په حقیقت کښې ځان محدود کو ل او له ځا نه څه کمو ل دي.

که جود او فیض نه وي ژوند نشته.

په حقیقت کښې بشپړه اوکامله خود خواهي په پوره غیر خواهي کښې پټه ده او اخلاق هېڅکله انفرادي کیدلی نشي.

" ژان ماری کویو"

مکررات

په دغو ګڼو لیکنو کښې چې علم او پوهه ډېره زیاته ښیي څه وینئ؟

سترګې وغړوئ اوښه وګورئ چې غیر له مکرراتونه نور څه وینئ؟

ایا دا ټولې خبرې چې په یوقسم موضوعاتوکښې اورئ بې دسبک او انشا له تنوع او بې دشواهدو او مثالونو له رنګینۍ

یا د چاپ له ښکلیتوبه نور څه لري؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې خبرو حقیقې تاثیر، عمق او ارزښت همدغه دی چې په راز راز پیرایو کښې بیا بیا ویل کېږي او له یوې مخه په بل مخ اوړي.

نو په دغه ظاهري ثروت کښې فقر او لوره پټه ده او په دغه روږه کښې دمړښت احساس کېږي.

" بیکن "

نیکي

په سترګوکښې دلیدلو قوه یوازې نه ده کافي.

که زموږ سترګې بینا هم وي او په اشیاوکښې رنګونه هم موجود وي بیاهم رڼا ته محتاج یو او په تورتم کښې څه نشو لیدلی.

همدغه رڼا ده چې دلیدلو قوه له اشیاوو سره مربو طوي او ددې باعث ګرځي چې موږ څه ووینو.

لمړیخپله دلیدو قوه نه ده دلیدو وسیله ده دهمدغې وسیلې له برکته موږ د بینایي احساس کوو.

ته په دې پوه شه! چې لمر د نیکۍثمره ده او نیکۍ سره شباهت لري. هماغه نسبت چې په لیدلي جهان کې یې دبینایي قوت له لیدلو شیانوسره لري د ادراک په جهان کې یې دفهم قوه هم له هغو شیانو سره لري چې دپوهېدلو وړدي.

څنګه چې په تیاره کې څه نه لیدل کېږي او سترګې رڼا ته اړې دي روح هم هغه څه نه ویني چې دحقیقت رڼا پرې نه وي پریوتې. څه شی چې د معرفت وړشیان په حقیقت پورې مربوطوي او روح ته دپوهیدو استعداد ورکوي دنیکۍ تصوردی چې دعلم قوه له لمر سره مشابه وګڼې مګر که لمر یې ګڼي نو لویه اشتباه کوي. همدارنګه د ادراک په عالم کې انسان حق لري چې علم او حقیقت دنیکۍ نظیر وګڼي. مګرکه عین نیکي یې ګڼي دا هم اشتباه ده ځکه چې دنیکۍ مقام له دېنه ډېرپورته دی.

لمر لیدل شوو شیانو ته یوازې دلیدل کیدو قابلیت نه بخښي بلکه په پیداښت او نشو و نماکې یې هم تاثیر لري او غذا ورکوي. همدغه شان دپوهېدلو وړشیان له نیکۍ نه یوازې همدغه استفاده نه کوي چې د پوهېدلو وړ وګرځي بلکه په ماهیت اوپیداښت کې یې هم د خل لري.

" افلاطون "

دطبیعت قوانین

دطبیعت قوانین واجب او ضروري نه دی. د جهان اصل او اساس تغیر او حرکت دی هرکله چې دغه تغیر مکررشي نوعادت وګرځي او دقانون نوم پیداکړي.

دیوه خوړ اوبه په اول کښې یوه معینه مجرانلري او د خپل جریان په وسیله ځانته لاره اومجر اپیداکوي وروسته بیادغه مجرا داوبو دسیر او حرکت قاعده اوقانون بلل کېږي. ډېرامکان لري چې دغه مجرا بدله شي او یوه بله مجرا ورته پیداشي. په همدغه لحاظ دطبیعت چارې دیوه معین اوضروري قانون تابع نشو ګڼلی.

" بونرو"

(c) ketabton.com: The Digital Library

انساني تکليف

ښه نيت او نيکه اراده د خير اونيکۍ مبدا ده.
نيکه اراده اوښه نيت دادی چې انسان خپل تکليف وپېژني او پيروي يې وکړي.
تکليف بايد خاص دتکليف لپاره په ځای کړشي يعنې دکټې اوزيان لحاظ په کښې نه وي.
تکليف هغه عمل دی چې د يوې کلي قاعدې متابعت لپاره وي او محض د قانون په احترام اجرا شي.
هغه څوک چې يوکار دقانون لپاره کوي او هغه چې کار يې له قانون سره موافق وي يو راز نه دي.
ددوهم سړي عمل ته مشروع ويلی شو مګر خير او اخلاقي عمل ورته نشوويلی. ددې لپاره چې ديوه سړي کارا خلاقي ارزښت پيداکړي يوازې دا کافي نه ده چې عمل يې له تکليف سره موافق وي بلکه دا لازمه ده چې دتکليف لپاره وي.
ډېرامکان لري چې يوکارښه وي مګر اخلاقي نه وي لکه ديوه سوداګر صداقت او راستي چې دتجارتي منفعت او اعتبار پخولو لپاره وي نه د تکليف لپاره.
د ځان ساتنه له تکليف سره موافق کاردی مګر ددې لامله چې طبيعت ورته ميلان لري اخلاقي عمل ورته نشوويلی.
هغه څوک چې ډېر زړه سواندی وي او د رقت په وجه له چاسره احسان کوي ښه کوي مګر اخلاقي عمل نه اجراکوي که همدغه سړی له خلقو نه جفا و ويني زړه به يې سخت شي او له احسانه به لاس واخلي. مګرکه څوک له خلکونه جفا ګانې ويني او دتکليف په ځای کولو لپاره احسان کوي هغه يواخلاقي عمل اجراکوي.
" کانت "

ژوند

ژوند زما په نظرکښې غوښتل دي او هره غوښتنه له يوه احتياج يا محروميت څخه پيداکېږي يعنې له غم او درد څخه. که ديوه سړي هره آرزو په اسانه اوسمدلاسه حاصله شي کسالت ورته پيداکېږي چې له رنځ اوغم نه لوی مصيبت دی.
دانسان ژوند هميشه دغم او کسالت ترمينځ واقع دی.
سړی چې هرڅومره له غم څخه لرې شي هغومره کسالت ته نږدې شي. په هره اندازه چې موږ له کسالت نه ځان وساتو په هماغه اندازه له غم سره قرابت پيداکوو.
دا دوه آفتونه يو دبل ضد دي که انسان له يوه څخه خلاص شي د بل په منګولوکښې لوېږي.
څنګه چې غم او رنځ له احتياج او محروميت څخه پيداکېږي کسالت له راحت او رفاهيت څخه پيداکېږي.
هر چېرته خواران اوغريبان له احتياج او محروميت سره په جګړه اخته دي او بډايان له کسالت سره په مجادله کښې دي.
همدغه کسالت دی چې دعيش او راحت خاوندان يې په ښکار او قمار په افيونو اونورو نشو مشغو ل کړي او مجبورکړي دي يايې ددوی مخه تزييناتو او تجمل ته ګرځولې ده.
دانسان استعداد اوقوت دا غواړي چې احتياج او محروميت لرې کړي او د ژوند په جګړه کښې په کارولوېږي. نوکله چې احتياج اومحروميت له مينځه لاړشي او په دغه مبارزه کښې معطلي راشي دغه عاطل قوت پخپله يو مونډ پېټی شي او انسان مجبور کاندې چې بيهوده يې صرف کړي او له کسالت څخه ځان وژغوري.
«کرلوس» دبډايانو بدبختي داسې بيانوي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((یو د دې لپاره چې له کسالت نه وتښتي خپله ښايسته مانۍ پرېږدي اوپه تفريح پسې يوه خوا او بله خوامنډې وهي.
بل په ډېره بېړه له خپلې ښځې او اولادونو څخه چېرته لرې دروميي مګرمقصد ته نه رسېږي او بېرته له هماغه دښمن يعنې کسالت سره بياکورته راځي او چاره ترېنه ورکه وي)).

" شوپنهاور"

هيرول

هغه څوک چې څه نشي هيرولی ښه سړی نه دی، څوک چې هيمشه د بل دملامتی خاطره له ځان سره ساتي دښه زړه خاوند نه دی.

((...))

حکمت اوسعادت

ارسطووايي: حکيم او عاقل هغه څوک دی چې خپل غمونه او دردنه لرې کړي نه دا چې په ډېرو لذتونو پسې هڅه وکړي.
زه هم دحکمت ډېره تينګه اوقوي پايه همدغه ګڼم چې سړی له غمونو او دردونو څخه وتښتي نه داچې په لذت پسې منډه واخلي.
يعني سعادت په هغه ګريز (تيښته) کښې دی نه په دغه شتاب (هڅه) کښې. هغه کسان ډېر غوليدلي دي چې ارزوګانوته رسيدل سعادت ګڼي ځکه چې له ارزوګانو سره وداع کول اوبې نيازی ته رسيدل سعادت دی.
هر څومره چې د خواهشاتو تله سپکه وي انسان هماغو مره سعادت ته نژدی وي.که حقيقت ته وګورو يو روغ او جوړ فقير له يوه رنځورغاړي بډايی څخه ډېر نيکبخته دی.
سقراط وايي: ډېرکسان دي چې نه جواهر لري نه سره اوسپين نه بې ډېرښه لباس په غاړه کښې شته نه په لوړو ماڼيو اوښو قصرونو کښې استوګنه لري مګرسره له دې له بډايانو نه خوشحاله ژوند کوي.
شکسپيروايي: ځينې کسان لکه توتيان داسې دي چې د خندا يوه وړه منظره ويني خوله يې له خندا نه نه راټولېږي.
ځينې نور داسې غمجن دي چې هېڅ راز مسخرې او د خندا ننداری بې نشي خندولی.
دا زموږ خپل خوی او طبيعت دی چې زموږ دژوند اوسعادت اساس ګڼل کېږي.
موږ بايد دسعادت تومنه په ځان کښې ولټوو او په دې پوه شو چې دهرچا نيکبختي پخپله په ده پورې مربوطه ده.
په ځان باندې اتکا او نورو ته نه متوسل کيده، له ډېرو قيدونو او احتياجاتو څخه ځان خلاصول او خپله ازادي زياتول سعادت دی.
هغه څوک چې په باطن کښې غني دی له خارجي جهان څخه يوه منفي هديه غواړي او بس چې هغه فراغت دی.
د هغه مهمه ارزو داده چې له خلقونه لرې اوپه ځنګ وي چې په دغه وسيله له ځانه استفاده وکړی شي.
لوی خلک له هر څه نه فراغت خوښوي او خپلې ازادی ته ډېره توجه لري يعني همدغه سعادت ګڼي.
ارسطووايي: سعادت په فراغت او ازادی کښې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سقراط هم ازادی او فراغت سترنعمت ګڼلی دی.
څومره چې د يوه سړي فکري او عقلي پانګه زياتېږي هغومره يې تعلق له دنيا نه او د دنيا له خلکو څخه کمېږي.
هغه بيا خپل سعادت د دنياپه نعمتونوکښې نه لټوي بلکه له معنوي لذتو نو څخه خونداخلي او حقيقي سعادت ته رسيږي.

" شوپنهاور"

انشا

د هرليکونکي انشا د هغه دفکر آيينه ده.
که غواړئ چې د يوه ليکونکي حقيقي ارزښت ځانته معلوم کړئ دېته مه ګورئ چې ده څه موضوع کښې فکر کړی دی يا دده دفکر محصو ل څه شی دی.
ديوه مؤلف اوليکونکي دمقام پېژندلو لپاره همدغه کافي ده چې موږ پوه شو چې ده څه رازفکر کړی دی او دفکر کولو طرزېې څنګه دی؟
د هرليکونکي انشاء لکه خميره داسې ده چې مختلف شکلونه او صورتونه قبلوي مګر داصورتونه که هر څومره مختلف وي بيا هم خميره يوه ده.

" شوپنهاور"

مطالعه او تفکر

څنګه چې ډېره زياته مطالعه فکر وسعت او ودې ته نه پرېږدي ډېر ليکل اوډېر لوستل هم د حقايقو دمعرفت مخه نسي.
ددنيا ډېره لويه کتابخانه چې بې نظمه او بې ترتيبه وي هغه ارزښت نه لري چې يوه کوچنۍ منظمه کتابخانه يې لري.
همدغه راز ډېره زياته پوهه چې په ذهن اودماغ کښې ښه هضم شوې نه وي له هغو لږو معلوماتو نه لږ قيمت لري چې په جزئياتو کښې يې ډېرغوراو دقت نه وي شوی.
په حقايقو باندې سړی هغه وخت پوهېدلی شي چې دعليت په قانون پوه شي او په جزئياتو کښې مطالعه ولري.
څنګه چې انسان مطالعې ته ضرورت لري تفکر ته يې هم لري. مطالعه اوتفکر د انسان په ذهن کښې دوه متضاد تاثيرونه لری چې که يو زيات شي هغه بل کمېږي.
مطالعه دسړي ذهن د هغو افکارو او عقايدو له تاثيرلاندې راولي چې ممکنه ده دانسان له ذاتي احتياجاتو سره مخالفت ولري.
آزاد تفکر يعني د هغه طبعي سير اوحرکت تعقيب چې محيط اوضروري مسايل يې دانسان په ذهن کښې پيداکوي دمطالعې په شان څه خاص شی په ذهن کښې موجودنه وي بلکه دفکرکولو تومنه ذهن ته سپاري. همدغه سبب دی چې ډېره زياته مطالعه دشخصي فکر د پرورش مخه نيسي اوسړی څه قدر سطحي اوناپوهه کوي.
علما او پوهان هماغه کسان دي چې ډېرکتابونه يې لوستي دي مګر نوابغ او دفکر خاوندان چې دانساني مدنيت لارښودونکي دي او د بشريت قافله دترقۍ خواته بيايي هغه کسان دي چې دجهان په کتاب کښې يې غور کړيدی او دنورو په خبرو کښې يې خپل فکر نه دی بايللی.

((وپنهاور))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوی او خصلت

دانسان خوی هېڅکله تغېر نه کوي. هو سړی په زلمیتوب او زړښت کښې هماغه دی چې په کوچنیتوب کښې و.
دده ډېر لوی هنردادی چې کله کله فریبنده (غولوونکی) صورت اختیاروي او دافسون نقاب پخپل مخ غوړوي.
که غواړئ چې دغه حقیقت دتجربې له مخې ځانته معلوم کړئ نو د هغه اشنا اوملګري په حرکاتو او رفتار کښې ښه دقت وکړئ چې ډېر کلونه تربنه بیل شوي یاست وروسته له دغه غور او دقت څخه به داو منئ چې دده خویاو خصلت هېڅ تغیر نه دی کړی او هماغه شی دی چې دمخه و.
ځینې کسان په ظاهره انکار کوي او دا خبره نه مني مګرپه باطن کښې پوره باور لري چې دانسان خوی او خصلت تغیر نه قبلوي.
همدغه سبب دی چې څوک له چانه څه ټکي برګي ووینې په هغه باندې بیا اعتماد نه کوي.
که څوک د چاپه نظر یو ځل ښه ورغی دهغه په باب هم خپله نظریه نه بدلوي.
دانسان خوی او خصلت فطري شی دی او همدغه بې دلوړوالي معیاردی.که څوک دفطرت په لحاظ لوی نه وي نو واړه اشخاص په مصنوعي وسایلو نه لویېږي.

" شوپنهاور"

دوستانه مناسبت

سړی د ځوانۍ په وخت کښې دافکر کوي چې دانسانانو مناسبات په یوه ښه اساس او په حقیقي اصولو ولاړدی مګرکله چې دژوندانه یو څه مراحل طی کړي نو بیا پوه شي چې بشري مناسبات بې له شخصي ګټې په بل شي نه دي ولاړ.
هر څوک چې ډېر ما ل لري او دلوړ مقام خاوند دی هغه په خلکو کښې محبوب او محترم دی. هغه بل چې دښه نیت او ښو احساساتو خاوند دی مګرپه دوستۍ کښې بې څه ګټه نشته څوک ورسره مینه نه لري.
هغه دوستي او هغه مینه چې شخصي ګټه او پټ مقاصد په کښې نه وي دلته ډېره لږه ده او له لږو خلکو سره ده.

"شوپنهاور"

بدي او ضرر

څومره چې لوړ اوعالي مبادي په یوه بد سړي کښې فاسد شویدی په ځناوروکښې هغومره نه دي فاسد. بدي په هغه شي کښې لږه ده چې دابتکار مبداپه کښې نشته ذکا چې دابتکار مبداده، بدي زیاتوي اوضرر بې ډېروي. دیوه ظالم انسان ضرر زر ځله دیوه مضر حیوان له ضرر نه زیات دی لکه چې د یوه جماد ضررله حیوان نه لږ دی او ظالم له ظلم نه ډېربد دی.

" ارسطو"

لویه اشتباه

څوک چې دا فکر کوي چې پوهه او فضیلت دسړي قیمت اومقام په جامعه کښې لوړوي ډېره لویه اشتباه کوي ځکه چې دغه شی بالعکس کینه او دښمني پیداکوي نه مینه او محبت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعلم او فضل اظهار بل شی نه دی د نورو دنادانی تائیددی. ځکه چې ثروت او مقام دسړي قیمت په جامعه کښې لوړوي علم او عقل د نورو دکینې او نفرت موجب ګرځي.
پو هان او هوښیاران د خلکو مینه او محبت نشي جلبولي بلکه بدبینې اوتمسخر ځانته جلبوي.
" شوپنهاور"

افتخار

هغه افتخار چې لکه د څېړی ونه په ډېروخت کښې وده کوي او غځېږي دوام او پاېښت یې هم ډېروي.
هغه بل افتخار چې لکه دپسرلي بوټي ژرپیداکېږي او ژر لوئېږي له یوه فصل نه زیات دوام نه لري او ډېر ژرله مېنځه ځي.
د هنر خاوند چې له ابدیت نه هر خومره زیاته استفاده وکړي یعنې په ټو ل انسانیت پورې تعلق ولري هماغو مره له خپل عصر څخه پردی وي. دا ځکه چې د هغه اثر د هغه په عصر پورې اختصاص نه لري بلکه دبشر دتاریخ یو جزوي د همدې لامله معاصرین ورته ښه نه ګوري بلکه بالعکس په هغو کتابونو پسې هڅه کوي چې ورځني مسایل په کښې وي.
" شوپنهاور"

غضب او شهوت

هغه بې اعتدالي چې په غضب کښې وي له هغې بې اعتدالی نه ښه ده چې په شهوت کښې وي. یعنې دغضبي قوې افراط دشهواني قوې له افراط څخه ښه دی.
قهر او غضب دعقل غږ پوره نشي اوریدلی او داسې مثا ل لري لکه چې یو نوکر د خپل بادار امر لږ غوندې واوري او د تعمیل لپاره منډه واخلي یعنې امرته تراخره غوږ کښېنږدي او په کار پسې وځغلي مګر شهوت دعقل یا حس په یوه اشاره د خوند اولذت په لوري هڅه کوي او امرته هیڅ نه ګوري.
دغضب خاوند مکارنه دی اوغضب هم مکر جن نه دی.
مګر له شهوت سره تړلی دی او دشهوت کاردی.
همدغه سبب دی چې دغضب په ډېروالي کښې دومره رسوایي نشته لکه چې د شهوت په ډېروالي کښې شته.
" ارسطو"

دوستي

دوستي یوازې یو ضروري امرنه دی بلکه یوه ډېره شریفه او آبرو منده عاطفه هم ده.
ځینې وایي چې دوستي یوډو ل مشابهت دی او هماغه اشخاص یو دبل دوستان وي چې یوله بله مشابهت لري د همدې لامله بازله بازسره اوکوتره له کوترې سره الوزي.
ځینې نورپه دې عقیده دي چې که دوه تنه یوکار او یوه پیشه لري نو هغه هېڅکله نشي دوستان کیدلی.
ځوک چې دفطرت په قوانینو استناد کوي لکه (اوریپیدس) هغه وایي:
د و چې ځمکې باران خوښ دی اوباراني وریځې داغواړی چې په ځمکه باران واوروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرا کلیتس په دې فکردی چې ضدیت دنزدې کیدو مو جب دی او ډېرښه موافقتونه له مخالفتونو څخه پیدادي.
دا خبرې به پرېږدو او دابه ووایو چې ددوستۍ موضوع څه شی دی؟
خیرکه لذت که منفعت؟
هغه کسان حقیقي دوستان نه دي چې دمنفعت لپاره دوستي کوي او په ګټه مین دي. د دوی دوستي به ترهماغه وخته وي چې له بله ګټه کوي او دګټې امید مو جود وي.
دچا دوستي چې په لذت بناده او په خوند پسې ګرځي هغه هم له حقیقي دوستۍ نه خبرنه دی د هغه دوستي هم بې بنیاده ده ځکه چې لذت هم لکه منفعت بې ثباته دی او ژر ژر بد لیږي.
په دې دواړو دوستیو کښې دوست بالذات مقصو دنه دی بلکه لذت یا منفعت اصلي مقصد دی.
پوره او حقیقي دوستي هغه ده چې دښو خلکو ترمنځ پیداکیږي اوپه ښه والي بناده.
هغه خلک چې د خیر خاوندان دي او د بل خیر غواړي مینه یې یو له بله ذاتي او حقیقي ده.
دا دوستي په خیراو فضلیت بناده او پایه یې ډېره ټینګه ده.
دوست هغه دی چې د دوست خیر غواړي او خیر وررسوي.
په دوستۍ کښې دا شرط دی چې یو له بله له عواطفو ډک احساسات ولري او دا احساسات او عواطف دواړو خواوته معلوم وي.
په دوستۍ کښې امیزش او الفت ناسته ولاړه ضروري ده.
دوستۍ دمساوات په اساس ټینګیږي چې هر یود بل حق اداکړي او هریو د بل محب وي.
ډېرخلک داغواړي چې د نورو محبوب شي او پخپله د هېچا محب نه وي په همدغه وجه خپل متملقین په ځان راغونډوي مګر دوستان نشي پیداکولی.
متملق هماغه دی چې خپل ځان ټیټ کښې یا لږ ترلږ خپل دوست ته دابښيي چې زه په تادومره نه یم ګران لکه چې ته پرماګران یې ځکه دغسې کسانو ته دوستان نشوویلی.
دوستۍ هغه مینه ده چې له دوست څخه بېرته انعکاس کوي او له یوې خوا نه نه وي همدغه سبب دی چې دانسان مینه له سرو او سپینو سره یا له ښو جامو او ښو خوراکونو سره دوستي نه ده ځکه چې له یوې خواده او بیرته انعکاس نه کوي.
په دوستۍ کښې مقابله بالمثل په کارده او بې مساواته دوستي دوستي نه ده. مینه له یوې خوا پیداکیدای شي مګر دوستي له یوه طرفه هېڅکله نه وي. دوستۍ که د لذت یا منفعت په اثروي کیدای شي چې بد خلک له بدو خلکو سره یا ښه اشخاص له بدو کسانو سره دوستان شي مګر که خیر او فضیلت د دوستۍ اساس وي نو دښو او بدو ترمېنځ دوستي نه پیداکیږي.
حقیقي دوستي هماغه ده چې دنیکانو اوښو خلکو په پاکو زړونو کښې ځای لري او په خیر او فضیلت بناده.
" ارسطو"

ښکلا

ښکلا یوه منطقي قضیه ده چې صغری یې سترګې دي او کبری یې زړه دی نتیجه یې عشق دی.
"سقراط"

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحشي اومدني انسان

عمومي نظریه داده چې وحشي انسان په هېڅ ډو ل اخلاقي اصولو پابندي نه لري بلکه هروخت د خپلو غرایزو تابع وي او هر کله د خپل میل او خواهش رضا غواړي.

انسان پېژندونکي پوهان دانظریه نه مني او وایي.

وحشي هغه دی چې د ادابو او رسومو ډېر پابندوي او په ناسته ولاړه تګ او راتګ بلکه په هراقدام او هغه خبره کښې د خاصو اصولو اومقرراتو پیروي کوي، یعنې وحشي انسان هغه مریی دی چې پخپل رفتار او کردار کښې د یوې طایفې د عاداتو دلاس آله وي او متمدن انسان دغه راز نه دی.

" جان دیویی"

«پای»

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړ خیالونه او ژور فکرونه

www.ulfat.de

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library